

GOSPODARSTVO

REGOVINA • FINANCE • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO XII ŠT. 286

PETEK, 22. AVGUSTA 1958

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Beograjski velesejem se uveljavlja

Tehnika odpira široko področje - Večja udeležba kakor lani

V soboto, 23. avgusta, se odpre v Beogradu II. beograjski sejem tehnične napredka, ki bo trajal od 2. septembra. Ze za lansko prireditelj, ki je bila prva po vojni, je vladno veliko zanimanje vsega poslovnega sveta; saj gre za specializiran velesejem na tako obširnem in važnem področju, kakor je prav tehnično. Nomena gospodarska panoga ni v zadnjih letih tako napredovala in izvala več ugodne učinke na druge gospodarske veje kakor tehnika. Najnovejši izumi tehničnega področja omogočajo človeku doslej nepredviden napredek po vseh vrstah industrije, kakor zlasti trojne, pa tudi v vrstah potrošnega blaga od avtomobila do gospodinjske hladilnika.

tos razstavlja: Mariborska industrijska skupnost, TAM - Maribor, Iskra - Kranj, Tomos - Koper, Torpedo, tovarna motorjev - Reka, Rade Končar - Zagreb, Galenika - Zemun, Prvomajska - Zagreb, Industrija motora - Rakovića itd.

Lansko leto je bilo na beograjskem sejmju zaključenih za 135 milijard dinarjev poslov. Za beograjski sejem niso določeni posebni kontingenti; pač pa so pristojni organi dali na razpolago jugoslovanskim podjetjem dovolj deviznih sredstev za nakup tujega blaga; zato tudi letos pričakujejo, da bodo tuja podjetja zaključila zadovoljive posle.

Močna udeležba iz Italije

Poleg tega je že sama zemljepisno-govinska lega Beograda ob izlizu tako velikih rek in prometnih poti, kakor sta Donava in Sava, zelo ugodna za navezavo trgovinskih stikov med gospodarskimi področji v Podonavju. Beograd predstavlja prava vrata na Balkan ter je ena izmed najvažnejših prehodnih postojank ne samo v smeri vsega Balkana, temveč tudi Masri Azije. Po vsem tem ni čudno, da je bližnji beograjski velesejem privabil zunanega sveta še več razstavljalcev kakor prvi. Naj se dodamo, da je uspehu beograjskega velesejma v veliki meri pripomogla tudi industrializacija države, ki omogoča, da jugoslovanska industrija postavlja na trg vsa leta nove proizvode, ki uspešno tekmujejo tudi s proizvodi že starih prenesenih industrijskih podjetij po svetu.

Na beograjskem sejmju razstavlja okoli 100 italijanskih podjetij, med temi tudi nekatera iz Trsta in Gorice. Državni zavod za zunanjo trgovino (Istituto Nazionale per il Commercio Estero - ICE) je odprl lastno informacijsko pisarno. Veliko zanimanje italijanskih podjetij za jugoslovanski trg je popolnoma razumljivo. Italija je na prvem mestu v zunanji trgovini z Jugoslavijo; lani je njen izvoz v Jugoslavijo dosegel vrednost skoraj 50 milijard lir. Sodelovanje med italijanskimi in jugoslovanskimi podjetji na tehničnem področju se čedalje bolj razvija. Jugoslavija se industrializira in potrebuje za novo industrijo novo opremo in stroje sploh.

Z druge strani išče Italija, ki jo je močno zadel gospodarski zastoj v ZDA, nove poti za svoj izvoz. Ni dvoma, da daje Jugoslavija novo možnost za razpečevanje italijanskih proizvodov. V tej zvezi naglašajo jugoslovanski trgovinski krogi, da je od same italijanske gospodarske politike odvisno, v kakšni meri bo Jugoslavija lahko povečala uvoz iz Italije. Da lahko krije stroške za ta uvoz, mora sama izvažati in s izvozom ustvariti potrebna plačilna sredstva. Zato je razumljivo, da Jugoslovani naglašajo, da mora tudi Italija bolj odpreti pot jugoslovanskemu blagu.

STUDENTI NA BEOGRAJSKEM VELESEJMU

Kontrolno službo na beograjskem velesejmu je letos organizirala študentska zadruga, ki ima v ta namen na

razpolago kar 300 študentov. Ti nadzirajo vhod in izhod na sejmšče ter krožijo po sejmšči; razstavljalcem je na razpolago 100 študentov. Vsi imajo posebne sejemse uniforme. Po mestu razprodajajo vstopnice za sejem dekleta v enotnih krojih. Tudi hoteli kakor Excelsior, Moskva in Stadion, so najbližje dekleta za pomožno službo. Okoli 15 študentk prodaja sladolede.

Beograjsko sejmšče med najmodernejšimi

Ravnatelj uprave beograjskega sejma je inž. Olga Divac, ki jo vidimo na sliki. Svoje študije je končala na tehnični fakulteti.

Beograjsko sejmšče je bilo zgrajeno v najnovijem času. Projektant arh. Milorad Pantović in glavna sodelavca inž. Franko Žeželj in Milan Krtić so pač izkoristili vse napredek sodobne arhitekture in tehnike, ko so zamislili oziroma gradili sejmšče. Tudi po menurju tujih strokovnjakov, kakor na primer prof. Williama Hallforda z londonske univerze in prof. Porterja Mc Craya, ravnatelja umetnostnega muzeja v New Yorku, sodi beograjsko sejmšče med najmodernejša na svetu. Stavljajo ga trije veliki paviljoni, v katerih je 40.000 kv. m razstavne površine, medtem ko bo celotno sejmšče obsegalo okoli 300.000 kv. metrov.

Z Zahoda napovedana pomoč

GOSPODARSKA POMOČ JUGOSLAVIJI
Iz Londona poročajo, da so zahodne sile pripravljene pomagati Jugoslaviji iz trenutne gospodarske zadrege, v kateri je zašla zaradi sovjetske odločitve, s katerimi se je Sovjetska zveza obvezala, da bo Jugoslaviji podala večja posojila za graditev nekaterih velikih tovarn. Jugoslovanska vlada je v Moskvi protestirala zaradi te enostranske odločitve, ki ji imela povsem politično ozadje. Kakor znano je šlo med drugim za graditev velikega kombinata za proizvodnjo aluminija v Črni Gori.

V angleških gospodarskih krogih so mnenja, da Jugoslavija danes ne potrebuje tako velike finančne pomoči kakor po letu 1948, ko so ji države kominforma napovedale gospodarski boj-kot. Med tem časom si je namreč jugoslovansko gospodarstvo zelo opomoglo. V zahodnih vladnih krogih je prevladovalo mnenje, da je treba Jugoslaviji pomagati s finančno pomočjo. Tako je po londonskih vesteh ameriška vlada že obljubila pomoč za graditev

tovarne umetnih gnojil in hidroelektrične centrale. Vel. Britanija je pripravljena povečati dosedanje jamstvo za izvoz angleškega blaga v Jugoslavijo. Neki angleški list izraža mnenje, da mora zahod gospodarsko podpreti tudi nevtralne države, kakor sta na primer Indija in Jugoslavija. Tako bo Anglija verjetno podela Indiji posojilo 100 milijonov funtov sterlingov.

Po radijskih vesteh je Anglija dovolila pomoč Jugoslaviji v višini 4,5 milijona funtov (okoli 7 milijard 650 milijonov lir).

TUDI POLJAKI BI RADI TUJO POMOČ

Iz Washingtona poročajo, da namerava Poljska zaprositi Ameriko za tretjo gospodarsko pomoč v višini 100 milijonov dolarjev. Od druge pomoči v znesku 100 milijonov dolarjev so Poljaki doslej porabili dve tretjini. Ze pri zadnjih pogajanjih v Washingtonu se so domeniili, naj Poljaki proti koncu tega leta zopet stopijo v stik z Američani glede morebitnega novega posojila.

Na spomlad 1955 smo v našem listu razpravljali o tem, ali so kolektivne delovne pogodbe na Tržaškem ozemlju splošno obvezne, ali ne. V obsežnem članku smo razložili pravni položaj na tem važnem področju delovnih odnosov in ugotovili, da obvezujejo kolektivne pogodbe samo neposredne ali posredne članice tistih delodajalskih in delavskih sindikalnih organizacij (sindikato, združenj in njihovih zvez), ki so kolektivno pogodbo sklenile ali k njej pristopile. To velja ne samo za splošne delovne pogoje, ki morajo že tako biti v skladu s prislilnimi zakonskimi določbami, na primer glede poskusne dobe, socialnega zavarovanja, dopustov, odločitve, odpravnine ipd., marveč predvsem tudi za plače, ki v zakonih vsaj za zasebno gospodarstvo niso določene. Zato bi se moglo podpreti, ki sploh ni organizirano ali pa je organizirano v nekem združenju, ki kolektivne pogodbe ni podpisalo, popolnoma prostovoljno s svojim osebjem o vseh delovnih pogojih, torej tudi o višini prejemkov. Seveda bi smeli biti tako dogovorjeni prejemki ne samo višji, kar so vselej lahko, marveč tudi mnogo nižji od tistih, ki jih predpisuje za organizirana podjetja kolektivna delovna pogodba ustreznegospodarske stroke.

RAZSODIŠČE ZA MINIMALNE MEZDE

Da bi pa delavstvo, ki je zaposleno pri neorganiziranih podjetjih ali v stroki, za katero kolektivne pogodbe sploh ni, ne ostalo brez vsake zaščite glede višine prejemkov, je nekdanja ZVU ustanovila leta 1947 za Tržaško območje razsodišče za minimalne meze. Razsodišče naj bi na predlog prizadeti delodajalcev (ali pa tudi delodajalcev) določene stroke določilo z razsodnim delovne pogoje, ki naj bi veljali potem obvezno za vso ustrežno kategorijo neorganiziranih podjetij in delojemalcev. Takih razsodov je omenjeno razsodi-

Plače in mezde v zasebnem gospodarstvu

Pravična mezda - Praksa italijanskih sodišč

šče izdalo kar lepo število in jih še izdaja, ker omenjeni ukaz ZVU še ni bil razveljavljen. Pač pa na drugem italijanskem ozemlju takih razsodišč ne poznajo.

Za organizirane velja torej kolektivna pogodba, za neorganizirane pa na Tržaškem ozemlju razsod, če je bil izdan. Če pa tudi razsoda ni, velja samo prosti dogovor, ki sta ga sklenila delodajalec in delojemalec; delavec ali nameščeneč, ki izstopi iz dela pri takem podjetju, ne bo mogel z uspehom izpodbijati višine svojih prejemkov, češ da so v primerjavi s tistimi iz kolektivne pogodbe ali iz razsoda bili prenički, in ne bo mogel zahtevati plačila ustreznih razlike.

Take so bile naše ugotovitve pred tremi leti, kmalu po odhodu ZVU. Danes nas bo zanimalo, kako gledajo na zadevo italijanska sodišča, zlasti kassacijsko sodišče, ki določa do neke mere smer judikature.

PRAVIČNA MEZDA

Obramba prikrasanih je zato posegla in posega čedalje bolj po drugem pravnem pripomočku, ki se je izkazal za bolj učinkovitega. Člen 36 ustave je postavil namreč načelo pravične meze in določil, da sima delavec pravico do plače, ki je sorazmerna obsegu in kakovosti njegovega dela, v vsakem primeru pa zadostna, da zagotovi njemu in njegovi družini svoboden obstoj.

Ko se sklicujejo prizadeti delavci in nameščenci na to ustavno določbo, zahtevajo navadno prejemke, kakor jih določa kolektivna pogodba njihove stroke, češ, delavec ali nameščeneč dostopja je pač le mezda iz kolektivnih pogodb, ker le-te ustrezajo položaju na

Nevtralna ni več niti luna

Torej niti na luni ne bo več nevtralnih! Dobro je pogodi današnji mednarodni položaj karikaturno nemškega lista »Die Welt«. V resnici bi ubogi zemljan, ki bi se ne hotel vmešati v današnje mednarodno obratovanje, ne imel miru niti na luni, saj je že v nevarnosti, da ga ne zadene ameriška ali sovjetska raketa: Prvi ameriški poskus, da bi izstrelili raketo na luno, je te dni sicer že propadel, toda Američani so že napovedali, da bodo proti koncu septembra poskusili sredi z novo raketo. Neki londonski list je zvedel, da nameravajo Rusi natančno dva dni pred novim ameriškim posku-

som, pogzati svojo raketo na luno. Pač malo verjetno, da bi kakšen tujec mednarodni položaj karikaturno nemškega lista »Die Welt«. V resnici bi ubogi zemljan, ki bi se ne hotel vmešati v današnje mednarodno obratovanje, ne imel miru niti na luni, saj je že v nevarnosti, da ga ne zadene ameriška ali sovjetska raketa: Prvi ameriški poskus, da bi izstrelili raketo na luno, je te dni sicer že propadel, toda Američani so že napovedali, da bodo proti koncu septembra poskusili sredi z novo raketo. Neki londonski list je zvedel, da nameravajo Rusi natančno dva dni pred novim ameriškim posku-

Ugodnejša znamenja na ameriškem obzorju

Pred novim letom v ameriškem gospodarstvu? — Evropa ga željno pričakuje

V vseh evropskih državah sledijo ameriškemu gospodarskemu razvoju z veliko pozornostjo; saj se Evropa dobro zaveda, kako je danes vse gospodarsko medsebojno povezano in da ni bilo morda še nikdar v zgodovini njegovega gospodarstva tako odvisno od gospodarskega razvoja Združenih ameriških držav. V zadnjem času navajajo listi kopičenje nepredanega premoga v Zahodni Nemčiji kot primer, kakšne posledice ima gospodarski zastoj v Ameriki na gospodarstvo v drugih državah, zlasti pa v Zahodni Evropi. Zaloge nepredanega premoga se v zadnjem času kopičijo tudi v Angliji. Zaradi nazadovanja izvoza v Ameriko pa danes očitno proizvodnja zahodnoevropske industrije in z njo tudi poraba premoga.

Zadnje dni prihajajo iz Amerike ugodnejše vesti o gospodarskem razvoju. Te kažejo, da se je ameriško gospodarstvo zopet opomoglo, niso si pa vsi strokovnjaki edini v tem, ali lahko že zdaj računamo na nov gospodarski polet v Ameriki ali pa bo prišlo do njega šele na pomlad prihodnjega leta.

Med ugodnimi znamenji navajajo poročila iz Amerike nov napredek ameriške industrijske proizvodnje. Ta se je zopet pomnožila približno za dve tretjini izgube, ki jo je pretrpela po nastopu gospodarskega zastoja, vendar je ameriška proizvodnja še vedno za 8% izpod ravni, ki jo je dosegla leta 1957. Industrijska proizvodnja je dosegla v juliju raven 133 v primerjavi z razdobjem 1947-49, ki je bilo ozna-

čeno s 100. Povprečno dela ameriška industrija še vedno samo s 60% svoje zmogljivosti. Ugodnejši je položaj na železarskem področju: tako bo jeklar-ska industrija zaradi novih naročil delala lahko s 69-75% svoje zmogljivosti; na tisoče jeklarjev je bilo zopet pokličenih na delo. V Ameriki je danes še vedno 5,3 milijona ljudi brez dela, vendar se je v juliju število nezaposlenih zmanjšalo za 143.000. Ker so bile zaposlene nove mlade sile, se je število zaposlenih junija in julija povečalo za 1.200.000 ter je doseglo 65.200.000. Prodaja avtomobilov narašča in z njo se vedno tudi proizvodnja; pa tudi drugega potrošnega blaga prodajajo v zadnjem času več. Ogromne zaloge blaga, ki so se nakopičile med gospodarskim zastojem, zdaj zopet pojeajo.

Dve okolnosti motita ameriške gospodarstvenike, ki komentirajo sedanji razvoj in skušajo napovedati bodočnost. Prva je v tem: Precej je upravičena domneva, da se je gospodarski položaj izboljšal zaradi politične napetosti na Srednjem vzhodu. Ta napetost je povzročila povečanje izdatkov za oboroževanje, pospešitev oboroževanja je prinesla nova naročila industriji in to je ugodno vplivalo na gospodarski razvoj. Drugi pomislek vzbujajo okolnosti, da je treba večjo prodajo blaga spraviti v zvezo z naraščanjem inflacije. To utegne izzvati nove zahteve delavcev po zvišanju plač. Tako je danes napovedujejo nove stavke v avtomobilski industriji.

Spodbudo gospodarstvu so v veliki meri dali večji državni izdatki. Vlada

troši več denarja predvsem za oboroževanje, toda dohodki ne naraščajo. Tako je v državnem proračunu že predviden primanjkljaj 2,8 milijarde dolarjev. Če bo država trošila v dosedanjem obsegu, bo obracun za sedanje finančno leto pokazal primanjkljaj okoli 10 do 12 milijard dolarjev.

Ocenjevanje podatkov, ki smo jih navedli ni privedlo ameriških strokovnjakov do jasnega zaključka glede razvoja v bodočnosti, glede vprašanja namreč, ali najneveščja znamenja napovedujejo trajno izboljšanje v ameriškem gospodarstvu ali pa gre samo za trenutni pojav. Vsekakor je zanimivo, da je evropsko gospodarstvo pričelo občutiti neprijetne posledice gospodarskega zastoja v Ameriki šele zdaj, to je v času, ko so se na obzorju ameriškega gospodarstva pokazali prvi znaki izboljšanja.

BOJ PROTI INFLACIJI V AMERIKI

V mednarodnih finančnih krogih je zbudilo veliko pozornost zvišanje obrestne mere Zvezne rezervne banke v San Franciscu. Ta ukrep je odobrili Zvezni urad ameriških rezervnih bank in ni dvoma, da bo banki v San Franciscu sledilo še 11 drugih zveznih bank, ki so vključene v Federal Reserve Board. Omenjena banka je zvišala obrestno mero od 1 1/2 na 2%. V Ameriki je prišlo do tega zvišanja v trenutku, ko so obrestno mero na Angleskem in Danskem znižali. Ameriški ukrep ima očitno namen preprečiti naraščanje inflacije in tako odstraniti strah pred novim dviganjem cen.

KAJ PA NA TRŽASKEM OZEMLJU?

Na tem mestu ne moremo razpravljati o tem, ali je italijanska ustava veljavna tudi na Tržaškem ozemlju. Tiste, kateri to tezo zagovarjajo, vodijo po našem skromnem mnenju bolj sentimentalni kot pravni razlogi. Dejstvo je vsekakor, da je generalni vladni komisar že raztegnil na Tržaško ozemlje ogromno število zakonov, ki so v veljavi na ostalem italijanskem ozemlju, da pa formalno tu še ni uveljavil italijanske ustave; z odločbo št. 100 z dne 3. marca 1955 je samo odredil, da veljajo na Tržaškem splošna pravna načela pravnega reda italijanske države. Tako je še vedno vprašljivo, ali se more določba 36. člena ustave tudi pri nas uporabiti. Če ta člen pri nas ne drži, tedaj je seveda v vsakem pogledu veljaven dogovor o višini prejemkov, ki ga sklene podjetje, za katero ni obvezna niti kolektivna delovna pogodba niti razsod, torej tudi v primeru, ko so dogovorjeni prejemki mnogo nižji od normiranih.

Sicer pa moramo tudi ugotoviti, da se prejemki, ki jih določa kolektivna pogodba neke stroke, dostikrat ne skladajo s prejemki, ki jih določa razsod. Katera je potem pravična mezda, tista iz kolektivne pogodbe ali tista iz razsoda? Kakor torej vidimo, je to vprašanje na Tržaškem ozemlju nekoliko zapleteno in pravno ne povsem jasno. Na vsak način bo za taka podjetja še najboljše, če se pri sprejemanju oseba izrecno dogovorijo z delavcem ali nameščencem, da bo za delovni odnos veljala kolektivna delovna pogodba njihove stroke. Če tega ne storijo, se utegnejo prejeti ali slej zaplesti v pravdo, katere končni izid bo za obe stranki dvomljiv.

Dr. D. Skrinjar

Trgovina z vzhodnimi državami ne bo še sproščena

Na mednarodnih borzah so se razširili glasovi, da bodo države atlantske zveze v večjem obsegu sprostile izvoz tako imenovanega strateškega blaga v vzhodne države (Sovjetsko zvezo in Kitajsko). Tako se je razširil tudi glas, da bo izvoz bakra prav tako sproščen. Angleški minister za trgovino Sinclair Weeks je vso zadevo razložil takole: Ne gre še za dokončno odločitev v tem pogledu, pač pa je ameriška vlada revidirala seznam prepovedanega blaga, in sicer je to storila na željo drugih članic, ki želijo večjo sprostitve. Ameriška vlada je novi spisek predložila ostalim članicam atlantske zveze v proučitev. Sele ko te države sporočijo svoje mnenje, bodo dokončno sklepani v tem pogledu. Američani bodo skušali čim bolj omejiti izvoz strateškega blaga v vzhodne države.

VEČJI PROMET MED ZAH. NEMČIJO IN VZHODNIMI DRŽAVAMI

Iz Hamburga poročajo, da se je letos v prvem polletju trgovina med Zahodno Nemčijo in državami vzhodnega bloka nekoliko bolj razvila kakor v tem času lanskega leta. Celotno je izmenjava letosa dosegla 1008,5 milijona mark, medtem ko je lani v tem času znašala 917,8 milijona mark. Zahodna Nemčija je uvozila iz Sovjetske zveze za 502,7 milijona mark blaga, izvozila pa za 505,8 milijona mark.

momente Redka človeška odlika

Zadostuje, da plačate 100 dinarjev za stojišče ali 200 dinarjev za sedež, pa se ti odpre pogled na pozorišče, kjer se šahovski mojstri bijejo za svetovno prvenstvo. Dvajset šahistov se sklana na desetihi šahovskih deskah, na steni za njimi so tablice z imeni posameznih igralcev, ki trenutno igrajo, pod imeni mazorne šahovske deske, na kateri premika šahisti-amerater figure; te kažejo kako v resnici teče igra med posameznimi šahisti na resničnih šahovskih. Tako nekako, kakor so med vojno s premikanjem na stenskem zemljevidu kazali položaj na bojišču. Občinstvo torej z lahko steno igra med poklicnimi šahisti na mizicah. Ob robu vsake mizice sta zasajeni po dve zastavici držav, katerim pripadajo igralca.

Pri pogledu te prezame ozračje dobrodajne preprostosti; preprosta črta sodobne arhitekture v okusno preurejeni dvorani Kulturnega doma v Portorožu. Vsa zunanjost in obteka šahistov, kakršno nosijo navadno športniki, in do skrajnosti preprosto in nepriljubeno njihovo vedenje. Ta preprostost in nepriljubljenost ucinjajo. Njenemu učinku se očitno ne more upirati noben obiskovalec, niti ne dame, ki se navadno spopirajo v razkošnih toaletah po gosposkih letovisicah, a prihajajo obduvovat šahiste v preprostih letnih oblekah. Preprostost zemljani so te bistre glave, ki se bijejo za prvo mesto med najostrejšimi razumniki na svetu. Pogled Čigorica v marici z rdečimi programi ali Pachmana (CSR) v zeleni srceci. Preprostost Sherwin (ZDA) skoraj neslišno drsi po parketu kakor ptica v zraku. Madi Fisher (ZDA) je po izvršnih potezi proti orjaškemu Averbahu (Sovjetska zveza) vstal od mizice in se mirno spreha. Po ravnih potezah nikakor ne moreš presoditi, iz katerih deset prihajajo šahisti. Sherwinu prav lahko zamenjaš z Matanovićem (Jugoslavija), Fuester (Kanada), Pachman (CSR), Dr. Filip (CSR) in Averbah so vsi prvi orjaki, med katerimi bi se morali Olafsson (Islandija), Fischer ali Petrosjan (ZSSR), kar skriti ko bi se hoteli pomeriti telesno. Tlesna moč očitno ne odloča, saj je slabotni Olafsson (Islandija) med prvimi, vstrie z Rusi. Edino Cardoso (Filipini) spominja po svojih potezah na Azijo, ne ves ali je bolj podoben Japoncu ali Kitajcu. Precej plešasti Bronstein (ZSSR), ki je sicer mlad in trenutno ne igra, je sedel k znanec med občinstvom in razgrnil »Pravdico. Iz dvorane odhajajo duševno olajšani in potrjeni v prepričanju, da je preprostost ena izmed največjih človeških odlik. Na žalost jo ohranjajo le redki, ko se povzpejajo količak visoko na človeški lestevici.

KROGLICE NE BODO POMAGALE

Na mednarodnem kongresu za proučevanje atomskega izžarevanja v Burlingtonu v Združenih ameriških državah so načeli tudi vprašanje, ali bi se bilo mogoče zavarovati proti atomskemu izžarevanju s posebnimi kroglami, ki bi jih zaužili. Splošno je prevladovalo mnenje, da se s takšnimi zdravili ne bo mogoče zavarovati pred strahotnim učinkom vodivke bombe. Lamže je proizvajati še večje vodivke bombe kakor ustrezajoče število kroglic proti njim. Francoz Raymond Latarget je izjavil, da takšne kroglice ali tablete sploh nimajo nikakega učinka.

ATOMSKA EKSPLOZIJ MEDTEM KOBI BITI KONEC. AMERICANI SO MENJA ZDAJ PRIPRAVLJENI PRENEHATI S POSKUSI, ANGIJA IN FRANCIJA PA SE JIM NIKAKOR NEČETA ODPOVEDATI.

Atomiški eksploziji medtem ko bi biti konec. Američani so menda zdaj pripravljani prenehati s poskusi, Anglija in Francija pa se jim nikakor nečeta odpoovedati.

PO SVETU

DA BI SE IZRAELCI IN ARABCI NE SPOPADLI. Potek razprav pred Organizacijo združenih narodov je pokazal, da so si vse sprintske stranke na eni strani Amerika in Anglija, na drugi Sovjetska zveza oziroma na eni strani pristajajo vsearabskega gibanja in na drugi pristajajo ohranitev Libanona in Jordanije) edine v tem, da preprečijo spopad med Izraelci in Arabci. Obstojni namreč upravičen strah, da bi Izraelci vdrali v Jordanijo, ako bi se ta poskušala združiti z Združenim arabsko republiko (z Egiptom in Sirijo). Zdrži v Jordanije z arabsko zvezo državo bi pomenila popolno okolitev Izraela po arabskih državah. Tudi sovjetski delegat Gromiko je predlagal, naj bi odposlanci Organizacije združenih narodov nadzirali tudi mejno med Izraelom in Jordanijo. Ohranitev neodvisne Jordanije je težka zadeva, ker živi v njej okoli 900.000 Arabcev, med katerimi je tudi mnogo beguncev iz Palestine, ki si želijo združitev s Združenim arabsko republiko.

SPRAVNO RAZPOLOZJE V OZN. Ni važno, ali bo na glavni skupščini Organizacije združenih narodov sprejeta ta ali druga resolucija, pač pa je za ohranitev miru v svetu pomembno, da je na zborovanju v New Yorku prislo do izraza več ali manj kompromisov in spravno razpoloženje. Eisenhower in angleški odposlanci so izrazili pripravljenost, da ameriške in angleške čete zapustijo Libanon in Jordanijo, ko bo Organizacija združenih narodov poskrbela za to, da se ohrani na tem področju mir in neodvisnost obstoječih držav, to je predvsem Libanona in Jordanije. Sovjetska zveza in Indija sta sicer zahtevali takojšnjo odstranitev Američanov in Angležev, nastal pa je nov položaj, ko se je deset arabskih držav, med temi tudi države, zagovornice združenja arabskih držav in predstavniki sedanjih vlad v Libanonu in Jordaniji zedinile glede novega kompromisnega predloga. Arabske države so za to, da začasno ostanejo ameriške in angleške čete v Libanonu in Jordaniji, da pa morajo oditi, kakor hitro bo tajnik OZN Hammarskjöld zagotovil red in mir v teh državah. Po splošnem mnenju ne bo težko to storiti, ker so v Libanonu in Jordaniji že del časa opazovali Organizacije združenih narodov. Iz New Yorka poročajo, da je tudi Naser pristal na takšno rešitev, ker hoče tako preprečiti, da bi Izraelci na lastno pest vdrali v Jordanijo. Nehru je arabskim državam svetoval, naj se spriznajo v obstankom neodvisne izraelske države, ker bi sicer vsak pravnaglasen korak Arabcev lahko sprožil novo vojno. OZN je sprejela resolucijo arabskih držav.

AMERISKI VOJAKI NA DOPUSTU V SINGAPURU. Veliko pozornost je zbudilo po vsem svetu sporočilo ministrstva ameriške vojne mornarice, da je 1700 ameriških mornarjev (vojakov) na kratkem oddihu v Singaporu. Poročilo sicer izrecno poudarja, da so ameriški vojaki tam začasno. Nasproti ameriški policiji seveda dvomijo v resničnost tega zadržila in domnevajo, da so Američani v Malaji ustvarili novo oporišče.

POLEMIKA SZ - KITAJSKA - JUGOSLAVIJA. V zadnjem času se je zopet zaostrija polemika med SZ in Kitajsko z ene strani in Jugoslavijo z druge. Kazde, da je kitajski tisk še oostrejši v svojih napadih proti gledišču jugoslovanskih komunistov kakor sovjetski. Moskvska »Pravda« polemizi zaradi zopet z beograjsko »Borbo«, češ da ta v svoji polemiki navaja celo poročilo ameriškega tiska; to naj bi bil dokaz, da plava jugoslovanski tisk v ameriških napadalnih vodah.

ODGOVOR PREDSEDNIKA TITA. Predsednik Tito je te dni obiskal severno Slovenijo. Na poti si je ogledal tudi železarno v Ravnanh ter se ustavil v Mariboru. Tu je v svoji izjavi odgovoril na napade proti Zvezi komunistov Jugoslavije ter je obsodil vmesvanje tujine v jugoslovanske notranje zadeve. Naglasil je, da Jugoslavija vztraja pri načelu aktivnega sožitja. Glede razlage socializma je omenil, da Jugoslavija sledi razvoju življenja in ne more zaključiti vztrajati pri okamenjenih formulah. Obsodil je oster polemični ton, ki ga uporabljata kitajski in sovjetski tisk proti Jugoslaviji.

NADSKOF MAKARIOV ODKLANJA ANGLESKO POKARILO. Obisk predsednika angleške vlade Mac Millana v Atenah je ostal brez uspeha. Zato so se Angličji odločili, da bodo na Cipru uveljavili svoj lasten načrt, ki v bistvu pomeni odlašanje končne rešitve za več let. Predvsem bodo na Cipru razpisali občinske volitve. Oblast angleškega guvernerja ostane neokrnjena, vendar bo Anglija povabila na otok po enega predstavnika Grčije in Turčije, ki bosta lahko opazovala politični razvoj, drugih pravic ne bosta imela. Guverner Hugh Foot je s posebnim pismom povabil nadškofa Makariosa, naj vrne na otok ter sodeluje pri izvajanju ameriškega načrta. Nadškof je odbil vabilo in tudi sam angleški načrt. Dodal je, da bodo Grki na otoku zdaj še vneteje zahtevali uveljavitev načela o samoodločbi narodov. Posledice, ki bodo iz tega nastale, naj nosi Anglija. Prvotni načrt so Angličji dopolnili na zahtevo delavske stranke z določbo, ki omogoča povratek na otok vsem beguncem.

ARABCI NE BODO NAPADLI. V ameriških in angleških diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da Arabci ne bodo napadli Izraela, ker ni v tem trenutku vojska nobene arabske države kos Izraelci. Na Zahodu računajo z možnostjo, da se bo mladi jordanjski kralj Hussein odpovedal prestolu; njegov umik naj bi omogočil s tem, da bi razpisali plebiscit. Ameriški posredovalec Murphy je opozoril Naseroja, da bi izraelske čete vdrali v Jordanijo, in sicer do reke Jordan, ako bi Arabci zrušili sedanjo vlado in kralja Huseina.

Avstrija v donavski komisiji

V smislu zadnjega moskovskega dogovora bo Avstrija stopila v mednarodno donavsko komisijo že to jesen. Avstrija se je doslej v tem pogledu obotavljala kakor Zahodna Nemčija ter se ni hotela včlaniti v komisijo, ki je bila ustanovljena leta 1948 pod okriljem Sovjetske zveze na mednarodni konferenci v Beogradu. Tedaj je bila razpuščena mednarodna donavska komisija, kakor je bila ustanovljena z določbami iz leta 1912. V novi komisiji so samo članice države, skoki katere teče Donava in ne več velike zahodne države, kakor Anglija in druge. Avstrija si je s tem zagotovila besedo v komisiji, hkrati pa je njena četna mornarica (družbi Donau-Dampfschiffahrtsgesellschaft) zagotovljena nemotena plovo po Donavi, in tudi prevažanje blaga iz vzhodnih držav. Promet med Avstrijo in Sovjetsko zvezo je že velik. Avstrija bo uvažala iz Sovjetske zveze še večje količine premoga in rudnin; letos bo uvoz dosegel 150.000 ton sovjetskih rudnin in 500.000 ton premoga, prihajenje leto pa naj bi uvoz rudnin znašal 300.000 ton in premoga 700.000 ton.

BOJ PROTI KARTELOM V AVSTRIJI
Avstrijski parlament je sprejel osnutek zakona, ki predvideva ukrepe proti kartelom. V parlamentu je prevladovalo mnenje, da je karteliziranje, to je dogovarjanje veleindustrijev glede enotnih cen škodljivo trgovini na drobno, ki jih določijo karteli za prodajo določenih vrst blaga so navadno višje, kakor bi jih ustvarila svobodna konkurenca. Predstavniki trgovine, kmetijstva in obrtnišтва so se izrazili proti kartelom.

NAVPEDEK ITALIJANSKIH AVTOMOBILSKIH INDUSTRIJE

Gospodarski zastoj ni zadel italijanske avtomobilске industrije kakor nekatere druge italijanske industrijske panoge. Proizvodnja avtomobilskih tovarn FIAT, Alfa Romeo, Lancia, OM itd. je junija letos dosegla 37.237 vozil (lani v juniju 31.492). V prvem polletju je Italija izdelala 211.200 vozil (lani 173.664, leta 1956 pa 168.217). Avtomobilska industrija je letos napredovala za 21,6% nasproti lanskemu proizvodnji pa za 11,4% nasproti prvemu polletju iz leta 1956. Letos je znašala 35.500 vozil na mesec, lani pa 29.314. Največ vozil so proizvedli v maju (38.827). Največji napredek so dosegli v izdelavi osebnih avtomobilov (24,4%). Domači in tuji trg zahtevata predvsem majhna vozila. Počasneje napreduje proizvodnja tovornih vozil. Izvozila je Italija v tem času 85.559 vozil, to je 48,8% več kakor lani, in sicer 82,4 osebnih in lahkih tovornih avtomobilov ter 3355 tovornikov in avtobusov.

UCIMU ORGANIZIRA RAZSTAVO ORODNIH STROJEV

UCIMU (Unione Costruttori Italiani Macchine Utensili), priredi letos v času od 11. do 21. septembra I. italijansko razstavo orodnih strojev, in sicer na sejmišču milanskega velesejma. Podobne razstave organizirajo Nemci v Hannoveru. Razstave se bodo udeležile tudi tuje tovarne, in sicer po svojih zastopnikih v Italiji. V smislu načrtov organizatorjev, naj bi razstava pripravljala pot uvedbi skupnega enotnega tržišča. Lanskó leto so v Italiji proizvedli 26.000 ton orodnih strojev v vrednosti okoli 35 milijard lir. Italijanska industrija orodnih strojev je uspešno dobro organizirala izvoz, čeprav je konkurenca tuje industrije na tem področju močna. Uvoz tujih strojev v Italijo predstavlja približno vrednost izvoženih italijanskih orodnih strojev.

VELESEJEM V BARIJU

Velesejem v Bariju, takimoenovani levantski sejem (Fiera del Levante) bo letos od 6. do 21. septembra.

PERZIJSKI SAH PRIDE V ITALIJO

Predsednik republike G. Gronchi je povabil iranskega šaha naj obišče Italijo. Šah je vabilo sprejel. V Italijo pride 9. oktobra in ostane do 13. oktobra.

TUJE MNENJE O JUGOSLOVANSKI MORNARICI

»Neue Zürcher Zeitung« priobčuje daljši članek o razvoju trgovinske mornarice in ladjedelstva v Jugoslaviji. Velike zgbue, ki jih je Jugoslavija pretrpela med vojno na tem področju — od skupne tonaže 403.000 bruto registrskih ton je ostalo samo 141.000 — so dale povojni Jugoslaviji krepko spodbudo za razvoj moderne ladjedelske industrije. Jugoslavija gradi proglu svetovni vojni manjše enote, ki bogle ustrezajo zahtevam današnjega pomorskega prometa. Danes razpolaga Jugoslavija s 340 enotami, ki obsegajo okoli 419.000 brt.; njihova nosilnost doseže 600.000 ton. Gre za povsem moderne ladje, ki so bile povečini zgrajene po letu 1948. Povprečna starost jugoslovanskih ladij znaša 10 let. Jugoslavoani so bili že v preteklosti znani kot izvrstni pomorščaki, hkrati pa so si pridobili tudi sloves kot graditelji ladij. Jugoslovanska trgovinska mornarica je lani prepeljala 8 milijonov potnikov, 7 milijonov ton blaga, se pravi približno 4krat več obseg in blaga kakor leta 1939. Mornarica je lani zaslužila 29 milijonov dolarjev, in sicer 15 milijonov v čezmorskem prometu in okoli 14 milijonov v obalnem prometu. Ker je zlasti lansko leto zmogljivost jugoslovanske mornarice narasla, se zgbua zaradi upadanja prevoznin se ne odražata tako močno. Jugoslovanska mornarica bi lahko prevzela okoli 50% svojega čezmorskega tovora, vendar znaša njen delež samo 42%; ostali jugoslovanski tovar prevažajo tuje ladje, za kar plačata Jugoslavija okoli 40 milijonov dolarjev na leto.

RAZVOJ LADJEDELSTVA

Pisec podrobno opisuje razvoj jugoslovanskih ladjedelnic po vojni na Re-

ZAGE IMAJO MALO DELA

Po podatkih, ki jih je objavila Trgovinska zbornica v Trzinu znaša zmogljivost vseh žag na Tridentskem 1.026.200 kub. m. hlodovine na leto. V enem letu so žage predelale samo 534 tisoč 960 kub. m. lesa, od tega 430 domačega in 57% uvoženega lesa. Vseh žag je 415 in razpolago s 444 stroji. Zaposlujejo 1.492 delavcev, ki so v enem letu delali povprečno 161 dni. Krivo je zaostrija konkurenca večjih žag, ki so začele ponujati višje cene za hlodovino, da bi si tako zagotovile surovino.

ITALIJA - JUGOSLAVIJA

ITALIJA NUDI
Brave i lokoti: F.LII FACCHINETTI, Lumezzane Pieve (Brescia).
Dizalci: BRIGHI - CARNOVALLI - RONCHI, Milano, Via Ugolini 5.
Cijevi savitljive: ITALFLEX, Lavagna (Genova), Via Nuova Italia 81.
Pipci, slavine, bojljeri za kupaonice: SALERI BATTISTA & FIGLI, Lumezzane SS (Brescia), Via Monte Grappa 25.
Aparati kućanski za ekspresnu kavu i razni kuhinjski pribor: F.LII GEMELLI, Omegna (Novara), c. p. 69.
Boje i lakovi (traži se zastupnika): COLORIFICIO ITALIANO MAC MEYER S.A., Milano, c. p. 1139.
Strojevi i uređajni gradjevni i rudarski: ROSSETTON, Busalla, Via Bergamo No. 21.
Aparati elektroakustični: L.E.S.A., Milano, Via Bergamo 21

ITALIJA TRAZI
Drvo gorivo in gradjevno: AMILCARE GAVAZZI, Pradalunga (Bergamo).

SKORAJ POLDRUGI MILIJON LJUDI V MILANU
V šestih letih, to je od leta 1951 do konca leta 1957 se je število prebivalstva v Milanu dvignilo od 1.276.520 na 1.404.172 ter je narsalo za 10%.

CENE UMETNIH GNOLIJ V PRODAJI NA DEBELO SO NASLEDNJE: kalc. cianamid 20-21% 37,50 lir, kalijev sulfat 48-50% 48-49 lir, kalijeva sol 40-42% 2500-2600 lir, kalijev klorid 50-52% 31,50-32 lir, Thomasova žilindra 20% f.c.o prejelnik 18,00 lir amonijev sulfat 20-21% 37,70 lir, bakrov sulfat (modra galica) 98-99% 110-120 lir, kostni superfosfat 18-20% 19,50-22,00 lir, mineralni superfosfat 18-20% 14,95 lir, mineralni superfosfat 18-20% 18,45 lir.

ZOPET VEČ DELOVNIH ZADRUG NA MADZARSKEM

V ozračju, ki je na Madžarskem nastalo po zadnji vstaji, se je število kmetijskih delovnih zadrug (kolhozov) skrčilo od 4.863 na 1.900. Ko je državne vaje prevzel ministrijski predsednik Kadar, je vlada zopet pričela pospeševati razvoj delovnih zadrug; tako se je število teh dvignilo zopet na 2.650. Najnovejše izjave madžarskih državnih napovedujejo še hitrejšo kolektivizacijo v kmetijstvu. Nedavno je republikni predsednik Dobi izjavil, da na Madžarskem gradijo socializem in da v socializmu ni mesta za obstanek sedanje kmetijskega sistema. Zato bo vlada poskrbela, da se sedanja gospodarstva na deželi polagoma preustrojijo v velika socialistična podjetja. Vlada daje delovnim zadrugam posebne prednosti pred zasebnimi kmeti; tako lahko zadruge nabavljajo umetna gnojila po mnogo nižjih cenah kakor zasebniki.

TA ŠTEVILKA »GOSPODARSTVO« bo razdeljena med razstaviljance na beograjskem sejmju. Trgovce opozarjamo, da bomo tudi zagrebškemu velesejmu posvetili posebno številko.

ki (3. Maj), Pulju (Uljanik) in Splitu («Split»). Jugoslovanske ladjedelnice delajo v veliki meri že za izvoz, tako n. pr. za Svico. Sololevanje s švicarsko tovarno Gebrüder Sulzer AG, ki je dobavila pogonske stroje v kompensaciji, je k temu mnogo pripomogla. Jugoslovanske ladjedelnice se morajo boriti z izrednimi težavami, ker nabavljajo še vedno 50% potrebne gradiva v tujini. Država jim v ta namen deluje znatne kredite ter prepušča izjemoma v tujini zaslužene devize.

Jugoslovanske ladjedelnice so si zadale dve nalogi, in sicer pospeševanje zunanje trgovine, hkrati pa tudi pospeševanje turističnega prometa. Zagotovile so si naročila do leta 1961-62. Dotlej bodo zgradile 116 ladih raznih vrst, med temi potniške, tovorne in petrolejske s skupno nosilnostjo 865.000 ton ali 570.000 brt. Čezmorske ladje, ki jih bodo izvozile v 14 držav, obsegajo 420 tisoč ton ter predstavljajo vrednost 140 milijonov dolarjev. Naročila so jih podjetja iz Švice, Vel. Britanije, Poljske, Norveške, Švedske, Romunije, Bolgarije, Egipta, Indije, Pakistana, ZDA in Paname. Za izvoz ladij so jugoslovanske ladjedelnice lansko leto prejele 2,37 milijarde dinarjev (7,9 milijona dolarjev); za nabavo surovin in pogonskih strojev v tujini pa so potrošile 2,6 milijarde dinarjev; leta 1956 je izvoz dosegel 1,81 milijard dinarjev, stroški za nabavo surovin pa so znašali 1,99 milijarde dinarjev.

Jugoslovanske ladjedelnice izvršijo naročila natančno in v dogovorjenem času ter so si tako v inozemstvu ustvarile dober glas. Poleg večjih ladjedelnic je ob jugoslovanskih obali v obratu tudi še mnogo manjših ladjedelnic, ki se izpopolnjujejo.

DENAR

ZNIZANJE OBREŠTNE MERE NA ANGLEŠKEM. Angleška narodna banka je znižala obrestno mero od 5 na 4½%. To je že četrto znižanje obrestne mere v tem letu. V prvih mesecih tega leta je znašala obrestna mera na Angleškem še 7%. Po mnenju finančnih strokovnjakov se je vlada odločila za pomenila pojav gospodarskega poslabšanja, ki se pričinja čuti tudi na Angleškem in je menda v zvezi z gospodarskim zastojem v Ameriki.

ZNIZANJE OBREŠTNE MERE NA DANŠKEM. Danska narodna banka je po zgledu Angleške narodne banke znižala obrestno mero od 5 na 4,5%. V zadnjih štirih mesecih je to drugo znižanje obrestne mere na Danskem.

ZNIZANJE OBREŠTNE MERE TU- DI V NEMCIJI. Pričakujejo, da bo obrestna mera znižana tudi v Zahodni Nemčiji. Dne 21. avgusta se sestane osrednji odbor Nemške narodne banke (Bank deutscher Länder), ki bo verjetno sklenil, da se znižala obrestna mera od 3 na 2,75%.

VEČJI DENARNI OBTOK V ITALIJI. Konec maja je bilo v denarnem obtoku v Italiji 1.768 milijard 492.515.000 lir bankovcev, to je za 21 milijard 649 milijonov več kakor konec aprila.

ZNIZANJE OBREŠTNE NA HOLANŠKEM. »Nederlandsche Bank« je znižala obrestno mero od 4 na 3,6%. Konec marca je bila obrestna mera znižana od 4,5 na 4%, konec januarja pa od 5 na 4,5%.

RAZVOJ TURIZMA V ITALIJI. V visokem komisarjatu za turizem v Rimu računajo, da se gibanje turistov letos v Italiji skva približno na ravni lanskega leta. Lani je bilo število tujih turistov rekordno ter je doseglo skoraj 14 milijonov. Verjetno bo letos nekoliko nižje. Iz Francije bi bilo prišlo več turistov, ko bi sedanja vlada ne ovirala nepotrebnega odhajanja državljnanov v tujino. Neugodno na razvoj turizma je vplivala tudi napetost na Srednjem vzhodu, ki je zadržala doma zlasti mnogo Američanov. Naval tujih turistov je bil v drugi polovici avgusta mnogo večji kakor lansko leto. Na prvem mestu so nemški turisti. Samo Nemcev bo letos v vsem letu okoli 4 milijone. V Milanu se tuji ustavljajo povprečno po tri dni.

ALI JE TO SPUTNIK?
Na nebu nad Vidmom so večkrat opazili meteor, o katerem domneva, da je morda kos enega izmed sputnikov. Pojav je ugotovil prof. Dino di Colbaltardo. Meteor so opazili tudi v tržaški zvezdarni. Zadeva je zagonetna, ker leti danes v nasprotni smeri kakor meseca julija.

Pomoštvo

LADJA JE NASEDLA. Te dni je jugoslovanska ladja »Lastovost« od Jugoslavije nasledila na sipini pri otoku Korčula. Podjetje »Brodospas« iz Splita je poslalo na kraj poseben 60-tonski žerjav, ki je ladjo osvobodil skupaj s tremi vlačici. Ladja je utrpela lažje poškodbe, zato je namenjena v Split, kjer jo bodo popravili.

NAPOVEDANE LADJE JUGOLINIJE
(Odhodi iz Trsta)
Proga Jadransko morje - Vzhod: Uzi- ce, odhod 26. avg., Sarajevo 10. sept., Dinara 18. sept.
Proga Jadransko morje - Indija - Pakistan: Avla 10. sept., Dinara 18. sept.
Proga Jadransko morje - Indonezija: Daljni vzhod: Treči maj 1. sept., Dinara 18. sept., Lika 1. okt.
Proga Jadransko morje - Severna Kitajska - Japonska: Treči maj 1. sept., Lika 1. okt.
Proga Jadransko morje - Severna Evropa: Vojvodina 21. avg., Bratstvo 1. septembra.
Proga Jadransko morje - Severna Afrika: Vojvodina 21. avg., Hrvatska 30. avg., Slovenija 12. sept.
Proga Jadransko morje - Perzijski zaliv: Topusku 2. septembra.
Proga Jadransko morje - Dalmacija - Grčija: Istra 26. avgusta.

»GOSPODARSTVO«

izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-83961 za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 260 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri ADIT, DRZ. ZALOZBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-1-2-375. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Ljotje Berce
Založnik: Založba »Gospodarstvo«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

»GOSPODARSTVO«
izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-83961 za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 260 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri ADIT, DRZ. ZALOZBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-1-2-375. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Ljotje Berce
Založnik: Založba »Gospodarstvo«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

»GOSPODARSTVO«
izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-83961 za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 260 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri ADIT, DRZ. ZALOZBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-1-2-375. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Ljotje Berce
Založnik: Založba »Gospodarstvo«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

»GOSPODARSTVO«
izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-83961 za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 260 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri ADIT, DRZ. ZALOZBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-1-2-375. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Ljotje Berce
Založnik: Založba »Gospodarstvo«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

»GOSPODARSTVO«
izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka 30, za Jugoslavijo din 15. — NAROČNINA: letna 700 lir, polletna 400 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-83961 za Jugoslavijo letna 420 din, polletna 260 din; za ostalo inozemstvo 2 dolarja letno. Naroča se pri ADIT, DRZ. ZALOZBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1, tek. rač. pri Komunalni banki št. 60 KB-1-2-375. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir.

Odgovorni urednik: dr. Ljotje Berce
Založnik: Založba »Gospodarstvo«
Tiskarna »Graphis« v Trstu

Atomske podmornice za prevoz blaga

Vest, da je ameriška atomska podmornica »Nautilus« uspešno preplula severni tečaj pod vodo, je zbudila veliko pozornost tudi v angleških pomorskih krogih, to je med angleškimi broškimi darji. Ameriška podmornica je plula približno 100 ur pod ledenimi gorami in preplula 1.839 milj dolgo pot. Vprašanje je zdaj, kdaj bodo lahko takšne atomske podmornice stopile v civilno službo, se pravi, kdaj bodo lahko prevajale trgovinske tovore. To bo mogoče šele tedaj, ko prevoz na atomske podmornice ne bo prav nič dražji kakor prevoz po morskem gladini. Proga čez severni tečaj, ki je danes mogoča z atomsko podmornico, skrajša pot med Londonom in Tokijem od 11.200 na 6.300 milj. Predvlastno mnenje, da še dolgo se ne bo izplačalo izkoristiti izkušnje ameriške podmornice in prevajati blago na atomskih podmornicah pod vodo. Blago na primer, ki ga izvažata Japonska v Evropo ni

Naslednji hoteli se priporočajo

Hotel COLOMBIA
Trst, Ul. Geppa 18 - Tel. 23-741 in 31-083 II. kategorije. — Sedemdeset postelj. Vse hotelske udobnosti. Enoposteljne sobe od 1100 do 1400 lir, dvoposteljne od 2200 do 2600 (davki in postrežba vključeni).

Hotel ADRIA
Trst, Capo di Piazza 1 - Tel. 36-478 (Piazza Unita) III. kategorije. — Popolnoma obnovljen. Vse hotelske udobnosti. Enoposteljne sobe od 900 do 1360 lir, dvoposteljne od 1900 do 2500 (davki in postrežba vključeni).

Hotel POŠTA
Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel. 24-157. — Vse udobnosti, mrzla in topla tekoča voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Dvžvalo. Cene od 750

Hotel ABBAZIA
Trst, Ul. Geppa 20 - Tel. 23-068 III. kategorije. — Vse hotelske udobnosti. Enoposteljne sobe od 875 do 1100 lir, dvoposteljne od 1700 do 2200 (davki in postrežba vključeni).

Hotel SLOAN
Ljubljana, Titova 10 - Telefon 20-643 do 46. — Pripočrčamo obiskovalcem svoje obrate: kavarno, restavracijo in bar. Hotelske sobe od 350 din dalje.

Hotel MOSKVA
Beograd, Kategorija A. Razpolaga s 100 udobno opremljenimi sobami, apartmani, sobami s toplo in mrzlo tekočo vodo, telefonom, restoronom z domačo in tujo kuhinjo, kavarno, barom, salonom za bankete in konferenice, vodici in soferji. Popust za skupine!

Vozni red autobusov za Jugoslavijo
Proga: Trst - Sežana - Ljubljana:
Odhodi iz TRSTA: od nedelje do petka ob 7.30 (Opčine 7.50).
Ob sobotah ob 10.50 (Opčine 11,10). Proga je od sobotah in nedeljah podaljšana do BLEDA. (S.A.T.)

PROGA: Trst - Sežana:
Ob petkih in sobotah odhod iz TRSTA ob 7.00 in 15.30; z Opčin ob 7.20 in 15.50; iz Sežane ob 9.30 in 18.30. (S.A.T. - SARA)

Proga Trst - Postojna
Odhodi iz Trsta (z avtobusne postaje) vsak torek, četrtek in nedeljo ob 13.40. Odhod iz Postojne ob 18.05. Proga je sezonska. (S.A.T.)

Proga: Ljubljana - Postojna - Gorica Ob delavnikih.
Odhod iz LJUBLJANE ob 6.30
Odhod iz GORICE ob 14.30 (SAP)

Proga: Trst - Opatija - Reka
Odhodi iz Trsta: ob delavnikih ob 17.30, ob nedeljah ob 7.00 in ob 17.30. (SARA - AUTOTRANS)

Proga: Trst - Herpelje-Kozina
Odhodi iz Trsta: ob sobotah ob 7.30 in 13.10, ob torških pa ob 9.30 in 19.00. (AUTOVIE CARISCHE)

Proga: Trst - Pesek
Odhodi iz Trsta: ob delavnikih ob 7.45, 13.10 in 17.30, ob praznikih pa ob 11.30 ter ob 17.30. (AUTOVIE CARISCHE)

Proga: Trst - Feriče
Odhodi iz Trsta: ob delavnikih ob 7.30, 13.10 in 17.30, ob praznikih ob 10.00, 13.10, 14.30, 18.00 in 20.30.

Proga: Trst - Skoflje
Odhodi iz Trsta: ob delavnikih ob 5.40, 6.00, 7.00, 8.1

Industrija izpodriva tudi sedlarje

Iz razgovora s tržaškimi sedlarjem

Pisati dane o sedlarski obrti je prav tako, kot bi govorili o nečem, kar sodi v preteklost. Upamo, da bo kljub temu zanimalo naše bralce, če se nekdo ustavi pri tej obrti ne morda zaradi njene gospodarske važnosti, pač bolj zaradi njene same zanimivosti. Sedlar je lahko zapisek, da je v Trstu nekaj sedlarjev, ki se bavijo s poklicem. Ker ni zanje pravega sedlarskega dela, se lotijo raznih povlavlil iz sorodnih strok. Tako na primer popravljajo avtomobilsne sedeže ali delo pripravijo za plezanje po lesenih železnih drogovih. Morda edino v nekaterih okoliških vaseh bi se našli sedlarji, ki se ukvarja le z popravilami ali izdelovanjem konjskih oprem, česar ni po potrebi. Konj je pač vedno manj. Motorizacija vedno bolj izpodriva konja in s tem tudi sedlarje; zlepa ne našlj na ulici na vozilo z živalsko vprego. Nekaj dela dajo še dirkalni konji, katere pa skrbi poseben sedlar na tržaškem dirkalstvu. Ko sem nekoga sedlarja vprašal, kdaj je izdelal zadnjič

popolno konjsko opremo, mi je skoraj otoplo odgovoril, da pred tremi leti! Kakšno zadostjeenje je bilo nekaj za sedlarja izdelati konjsko opremo! Saj zahteva takšno delo poleg sposobnosti tudi ljubezen do dela. Današnji tržaški sedlarji so torej predvsem usmerjeni k popravilom usnjenih torbic, aktovk, pasov in drugih novosti, ali pa delajo tudi večkrat po naročilu. Pred časom so tudi nekateri večje tovarne dajale v popravilo moči sedlarjem velike pasove, sedaj pa so tovarne opremljene skoraj popolnoma z modernimi stroji in uporabljajo pasove le v manjši meri. Poleg pravih sedlarjev se še drugi obrtniki bavijo s popravilom usnjenih izdelkov, predvsem kovčkov, usnjenih jopičev, barvanja itd. Glede ženskih torbic naj pomenimo, da je v vrste delo precej težavno, ker se mora pogosto menja in ni lahko najti potrebnih kosov za popravila. Nekaj za obrtniki izdelovalci aktovke, torbice in podobne predmete po naročilu. Danes ni več takšnih naročil. Vse so prevzele tovarne.

Marij Ban

Olažanje avtomobilskega prevoza med Avstrijo in Trstom

V zadnjem času se čedalje bolj razvija prevoz blaga po cestah. Tudi dovoz iz zaledja in Trst in izvoz v zaledje države prevzemajo čedalje bolj cestni tovorniki. Iz Avstrije prihaja na kamionih v Trst zlasti mnogo lesa. Med italijansko-avstrijskimi razgovori, ki so bili oktobra 1956 v Trstu, je bil na pobudo tržaške trgovinske zbornice v načelu dosežen sporazum, da bi se prevozne tarife na cestah čim bolj zmanjšale. Zadeva je običajna, ker se cestne pristojbine v Avstriji in Italiji sestavljajo na različnih osnovah. Dejansko se v Italiji nižje. V Italiji se računajo po času, ki ga vozilo prebije v Italiji, v Avstriji pa po prevoženih kilometrih. Avstrijska vlada je zdaj v toliko ugodila italijanskim željam, da je znatno znižala pristojbine za tuja vozila po svojem ozemlju. Od tega bo seveda imel koristiti tudi Trst. Večje ugodnosti so deložna vozila na dolgih progah. Pristojbina za progo nad 200 km je bila znižana na polovico, nad 400 km na eno tretjino in nad 600 km na eno četrtno.

PREPOVEDANO KLATI MLADA TE-LETA. Tajništvo Zveznega izvršnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo v Jugoslaviji je počeni s prvim avgustom prepovedalo klati premala teleta. S to odredbo hoče vlada pospeševati živinorejo. Prepovedane je klati teleta in jagnjeta, in sicer junčke do treh mesecev in junice do šest mesecev; prav tako je prepovedano klati merinizirana moška jagnjeta do treh mesecev, ženskih meriniziranih jagnjet pa spolh ne bodo smeli klati.

ITALIJSKO PŠENICO, ki se je to leto zelo obnesla v Jugoslaviji, bodo prihajajoče leto sejali na večjih površinah. Na Goriškem bodo z njo posejali 700 hektarov njiv. **NAFTOVOD ZSSR V ČSR.** Iz Sovjetske zveze nameravajo speljati čez poljsko ozemlje pri Moravski Ostravi naftovod na Češkoslovaško. ČSR uvaža v glavnem petroleje iz Sovjetske zveze. Računajo, da bodo Rusi dobavili čez 20 milijonov ton nafte.

KRONIKA

NOVO VODSTVO TRZASKIH KOMUNISTOV. Dosedanji glavni tajnik Tržaške federacije komunistične stranke Italije V. Vidali je bil na zadnjih volitvah izvoljen za poslanca v rimskem parlamentu. Na njegovo mesto v vodstvu tržaških komunistov je stopil prof. Sema, ki je, kakor poroča agencija Giulia, pristalša iste politične smeri, kakor je Vidali ter zagovornik komunističnih težnj tržaških komunistov nasproti rimskemu vodstvu. O menjavi krščansko-demokratska agencija trdi tudi, da po prof. Sema tudi vodstvo jugoslovanskega komunistov nemalisto gledišče kakor Vidali.

ZAPLOŠENOST IN BREZPOSEL-NOST V TRSTU. Konec julija je bilo v Trstu zaposlenih 64.195 delavcev, to je 317 več kakor konec junija. Po podatkih Urada za delo se je število delavcev povečalo na področju industrijske obrti. Državnih nameštencev je bilo 452 manj, danes jih je še vedno 1.166; med te v vseh tih 1.284 delavcev ustanove SELAD, ki daje začasno delo nezaposlenim. Vseh zaposlenih vseh tih državne nameštencev) je bilo na Tržaškem 88.361.

PODPREDESEKNI KARDEJ V PRIMORJU. Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj se je v zadnjem času mudil v Primorju. Iz Koprca je peljal v Novo Gorico in nato na ljubljano po Šoški dolini čez Vršič. Ljubljano, Turja minister za blagovni promet dr. Marijan Brečelj, ki je bil izvoljen za poslanca v koprskem okraju, se je v zadnjem času mudil v Koprju, ter se zanimal za gospodarski razvoj okraja.

LADJO «BARON GAUTSCH», ki je bila lastnina «Avstrijskega Lloyd» ter potopljena 14. avgusta 1914 pri Rovinj, bodo zdaj dvignili. Ladjaj je zaledja na mmo, ko se je na njej vozilo 200 potnikov; utonilo je 180 ljudi, med njimi tudi več Slovencev. Gre za 2500-tonsko ladjo, ki je vozila med Trstom in Dalmacijo. Ladjo je kupila od Tržaškega Lloyd tržaški družba F. Torbelli in B. Prioglio. Pri dviganju bo deloval jugoslovansko podjetje «Brospace».

RAVN. DRŽ. TRGOVSKE AKADEMIJE s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se bodo popravni izpiti začeli 1. septembra. Razpored izpiti se objavlja na oglasni deski zavarovalnice. Vpisovanje za šolsko leto 1958/59 bo začelo 1. septembra in se zaključi 25. septembra. Usposobljenosti izpiti se bodo pričeli v sredo, 17. septembra s pisnomo nalogo iz italijanskega jezika. Potrebna pojasnila prejmete v tajništvu vsake vsake delavnice od 10. do 12. ure.

PRAZNIK VELIKEGA SMARNA Lepo vreme je omogočilo Tržačanom, da so na veliki šmarni odšli iz mesta v vse strani. Računajo, da je odšlo nekaj milijonov ljudi. Blagajne zdravilne zelence so pomnožile za 2,5 milijona lir v samem mestu; prodale so 300 vozovnic, razne potvalne agencije pa za drugih 3000. Na veliki šmarni dogodki je v Repentanu kar milijoni ljudi, ki so v gostilnah in v travnikih čakali večerni hlad in odličnem položenu ob krasnem prvotnu, domačemu siru in črni kapljici. Avtobusi so prihajali s postaje nabito polni. Na obnjenih blokih so imeli »pasje dni« z ogledanjem propustnice. Goričani so v velikem številu ubrali po Šoški dolini čez Vršič v Kranjsko goro in bližnje kraje. Vročina v Trstu se je še nemojda nikoli stakala okoli 30-32 stopinj. V čenjek je nastopilo deževno, skoraj jugslovansko vreme.

Tri leta obmejnega prometa

Dne 20. avgusta so potekla tri leta, odkar je bil med Italijo in Jugoslavijo v Vidmu podpisan sporazum o obmejnem prometu. Po treh letih lahko ugotovimo, da je redko kateri gospodarski sporazum obrnil tako zadovoljiv sodev za obe strani kakor prav ta. Povsem upravičeno je dr. Behler svoj čas napisal, da po sklenitvi tega sporazuma ni nobena meja v Evropi bolj odprta kakor italijansko-jugoslovanska. Sporazum je prišel prav obmejnemu prebivalstvu, na obeh straneh, ker izmenjuje svoje pridelke oz. roma izdelke posevne pridelke. Jugoslovanski kmetje lahko v manjših količinah prodajajo svoje pridelke v Goriči, Trstu in drugih manjših srediških, z druge strani nabavljajo v njih italijanske izdelke najrazličnejših vrst; tako je sporazum rešil malo trgovino v teh mestih hude krize, hkrati pa na koristil tudi obmejnemu prebivalstvu onstran meje. Naj omenimo tudi, da je mnogo pripomogel k popuščanju politične napetosti, ki je vladala pred leti.

PREDLOG GORIŠKEGA ŽUPANA Goriški župan, dr. Bernardis je izjavil dopisniku »Judiske pravice«, da bi bilo treba po njegovem mnenju obnoviti železniški promet med severno goriško postajo (v Jugoslaviji) in južno železniško postajo v Italiji. Poleg tega bi kazalo vpeljati letalski promet med Gorico in Jugoslavijo.

Sadje in zelenjava

NA TRZASKEM TRGU Na trg prihajajo vedno večje količine zelenjave in sadja, zlasti grozdja. Zato so cene v zadnjem času precej nazadovale. Navajamo cene na debelo, v oklepaju pa cene na drobno. Radič I. 200-220 (260-320) lir za kg, II. 80-120 (120-180); solata 50-80 (80 do 120); hlede 40-80 (70-120); nemška špinata 50-80 (80-120); melancane 15-50 (40 do 80); paprika rumena 70-100 (120 do 160); zelena 35-45 (60-80); bučke 50 do 100 (80-140); paradizniki 20-40 (40-70); krompir 24-40 (36-50); čebula 40-52 (60 do 80); korenje 40-50 (60-80); česen 140 do 180 (200-280); sladko zelje 50-60 (80 do 100); lubenice 30-35 (40-50).

NA PIRANSKEM TRGU Piranski trg je razmeroma dobro zalozen s sadjem in zelenjavo. Kmetje z lahkom prodajajo svoje pridelke, ker je v mestu in okolici vse polno turistov. Splošno prevladuje mnenje, da bi bile cene lahko nižje, ko bi pripejal na trg več sadja iz notranjosti Slovenije, kjer je zelo poceni. Tako na primer so lepe breskve na srednjem Vipavskem po 35 do 50 dinarjev na debelo, v Celju oddajajo kmetje jabolka po 12 dinarjev in v nekaterih manjših središčih celo po 11 dinarjev. Nastane samo vrašanje prevoza v kraj, kjer ne pridejajo toliko sadja, kakor je na primer primorski pas.

Jabolka se v Piranu prodajajo na drobno po 40-80 dinarjev kg, grozdje po 120-140, breskve 150-200, fige po 80, slive po 50-60, hruške po 80-100, paradizniki stancjo okoli 50 dinarjev, fižol v stročju 55-100, paprika 40-50, lubenice 50 in krompir 30.

NAŠE SOŽALJE

SMRT TRZASKEGA BRODARJA. V Rimu je po dolgi boleznii umrl dr. Oliviero Tripicovich iz družine znanih Tripicovich, ki so v avstrijskih časih prišli v Trst z vzhodne obale Jadrana ter mnogo pripomogli k razvoju naše pomorstva. Zdalji živi še njegov brat Marij, ki je predsednik upravnega odbora plovnega podjetja »D. Tripicovich et C.«. Rajni je bil podpredsednik te družbe; poleg tega je bil v upravnem svetu plovnih družbe »G. L. Premuda«; več let je predsedoval družbi »Editoriale Libreria« in delniški družbi »Terrestre«, ki je lastnica te zgodovinske palače na Borznem trgu. Rajnega so pokopali na tržaškem pokopališču.

V Goriči je umrl trgovec IVAN BRUMAT, brat pok. kanonika dr. Mirka Brumata. V tržaški bolnišnici je umrl 74-letni **ANDREJ LAURENCIČ.**

Kultura in življenje

Smrt med umetniki SLIKAR IVAN CARGO. Umril v Ljubljani je umrl slikar Ivan Cargo. Rojen je bil v Tolminu leta 1898. Studiral je v Rimu, Florenci in Ljubljani. Bil je nadarjen slikar, ni pa imel potrebne vztrajnosti, da bi svoje lepe zasluge umetniško izpeljal in izdelal. Vse življenje ga je spremljala revščina.

STEVAN HRISTIČ UMRLE. Dne 21. avgusta je v Beogradu umrl znani jugoslovanski skladatelj Stevan Hristič, ki je zlasti poznan kot avtor baleta »Ohridska legenda«.

SMRT ITALIJSKEGA PISATELJA V starosti 77 let je umrl v Forte dei Marmi (v Toskani) pesnik in pisatelj Enrico Pea. Rajni se je rodil v Ravenni. Po pustolovski razgibani mladosti, ki jo je prebil tudi v Egiptu, je začel pisateljati in pesnikovati, naslanjajoč se v glavnem na spomine in doživljanje iz mladostnih dni. Sad takšnega nastojanja je njegova pesniška zbirka »Spaventaccio«. Preveča jo fantastično preprižana moralna in verska tematika. Globoka lirčnost pa je značilnost vseh njegovih del. »La filiofancia« in »Il forestiero«. »La Maremma« in »Lisea« kažeta nadaljnji njegov razvoj k moralnemu romanu s fantastičnimi in liričnimi prijemli.

Kot ustanovitelj in vodja gledališča v Viareggiu se je Enrico Pea bavil tudi s pisanjem gledaliških del, ki slovijo na domačem ljudskem izročilu »La passione di Cristo« in »L'anello del parente felice«.

Tržaški kritik Silvio Benco ugotavlja, da se Pea odlikuje po ekspanzivni domišljiji, podezelskem pastoralnem občutju ter mističnem naturalizmu in clovečanstvu. Sv. Francišček naj bi bil njegov vzornik, Giovanni Papini pa vrstnik v književnosti. Franciskansko razpoloženje je namreč osnova njegovega svojskega realističnega opazovanja. Ze kot sodalavec osrednje italijanske književne revije »La Voce«, hegelijsko in crocejevsko usmerjene, je pritegnil na se pozornost uradne italijanske kritike zaradi krepkega in nervernega sloga, ki ga zna mojstrsko stopnjevati do bolestno kritičnih izraznih oblik, vernega posnetka stvarnega življenja, ki ga je sodotživljal z mistično ponižnostjo in franciskansko ljubeznijo do človeka — sotrpina.

NOVA POULENC-COCTEAUJEVA OPERA: «CLOVESKI GLAS». V februarju prihodnjega leta bodo uprizorili v Parizu prvič novo opero, ki jo je na besedilo Jeana Cocteauja uglasbil Francis Poulenc prav te dni

med svojim letovanjem v Cannesu. Gre za opero »La voix humaine« — Cloveski glas. Po premieri, ki bo v pariskem gledališču »Opera Comique«, bodo predstavo ponovili v aprilu v milanski »Mall Scali« in nato v Lizboni. V Parizu bo nastopala v glavni vlogi Denise Duval, v Milanu pa Clara Petrella. Cocteau sam bo sestavil potrebno scenografijo za vse tri napovedane predstave.

DANASNJI VERDI NI PRAVI VERDI Avstralski glasbenik Denis Vaughan, učenec slavnega dirigenta Knappertbuscha, je v Bayreuthu sporočil, da je pri študiranju Verdijeve glasbene zapuščine odkril zanimive stvari. Pri pregledovanju raznih izdaj opere »Falstaff« je ugotovil nič manj kot 27.000 različic, 8.000 različic pa kažejo razne partiture Verdijeve »Requiem«. Denis Vaughan sodi, da so vse te različice neopravičljive napake, kajli Verdi je svoj glasbo pisal na zelo jasen način. Zato ni po njegovem Verdi, kakršnega danes predvajajo razni nevestni glasbeniki, več pravi Verdi.

DELA TRZASKIH PISATELJEV Tržaška založba »Lo Zibaldone«, ki si je nadela nalogo, skrbeti za kritične izdaje del tržaških pisateljev in pesnikov, je napovedala skorajšnjo objavo eseja letice umrlega pesnika Umberto Saba: »Questo che resta da fare ai poeti«. (To, kar še moremo napraviti pesniki). Avtor je delo napisal že leta 1911, to je v zlati dobi svojega umetniškega snovanja. Kljub odmaknjenosti nastanka obeta bita ta knjiga zanimiva zaradi sodobnosti obravnavanih kulturnih problemov.

ZIVLJENJE ITALIA SVEVA Pri isti založbi »Lo Zibaldone« je pred kratkim izšla knjiga, posvečena kritičnemu poznavanju dela tržaškega pisatelja Itala Schmitza Sveva. Zbirka vsebuje Svevova še neobjavljena dela in je popolnjena z izčrpnimi opombami, kazali in z bibliografskim pregledom, ki sega do konca lanskega leta. Ta knjiga je prvi kritični prikaz Svevoevega življenjskega opusa in obenem tehten zgodovinski doprinos k spoznavanju tržaškega življenja v Svevoevem času (1861-1928). Knjiga ima 300 strani in je razdeljena na šest delov: 1. Pripravilovanje žene, 2. Zadnji spisi Itala Sveva (večinoma nepoznani, med katerimi je tudi njegov lasten »Avtobiografski profil«), 3. Opombe, 4. Kazala: imen, del in nastopajočih oseb, 5. Analitični pregled celotnega Svevoevega dela in 6. 31 fotografskih reprodukcij. J.

je pojavila v dosegljivi razdalji srna. Lovski čuvaj si jo je ogledal z daljnogledom in mi jo dal na razpolago. Ne, na srno pa ne bom streljal, še nikoli nisem jedel srne. Kako naj ubijem to ljubko in pohlevno živalico? Ne, ne lovem. Vendar ne moremo končati lova s praznimi rokami, so mu ugovarjali prijatelji. Stirje lovci brez plena, saj se nam bodo smejali. Kaj sem hotel, vdal sem se, puška je počila in srna se je zgrudila. Toda nismo je vzeli s seboj, dali smo jo čuvaju, ki si jo je vrgel na grbo okoli vratu in nesel domov. Zajemci so splošno znani za vzor strahopetosti, saj pravimo strahopetec, da so pogumni kakor zajec. Toda neki drugi moj prijatelj je doživel na lovu vrhunec zajčje strahopetosti. Utrujen od hoje, je zapustil svoje lovske tovarše in šel nekoliko vstran, da se v sencu malo odpočije. »Nisem še dolgo ležal v debeli sencu na mehki travi, ko prileti kakor strela nad mojo glavo pošast — zajec. Za njim drugi, tretji, četrty, cela procesija bežičih zajcev, ki so drveli, kakor da bi jim bili za petami vsi hudčiči iz pekla. Kaj se je vendar zgodilo? Ko sem vstal in se ogledal okoli sebe sem se moral na glas nasmejati. Ugotovil sem namreč, da so pogumni zajci bežali pred jatoptic živk«.

Drago Godina

Zavarovalna misel se širi v obalnem pasu

Piran, avgusta 1958
Ko je pred tremi leti prenehala s svojim poslovanjem Tržaška zavarovalnica d.d., ki je bila ustanovljena l. 1947 v pričakovanju izvajanja mirovne pogodbe z Italijo v pogledu njenih določb o Svobodnem tržaškem ozemlju, je ves zavarovalni portfelj označene zavarovalnice prevzel jugoslovanski Državni zavarovalni zavod. Poslovno področje tega zavoda je že poprej bilo raztegnjeno na celotno bivšo cono B. Za prevzem podjetja je za nadaljnje izvajanje zavarovanja je Državni zavarovalni zavod svoje novo teritorialno področje teled razdelil na dva dela. Prejšnji bujski okraj je do deli svoji podružnici na Reki, za prejšnji koprski okraj je pa osnoval v Piranu, novo podružnico podrejenega ljubljanske republiške direkciji. Prek te podružnice opravlja zdaj zavod svoje poslovne delavnosti v celotnem slovenskem obalnem pasu. Prizadeva si, razširiti izvajanje zavarovanja tudi v onih panogah, ki so doslej v treh krajih, zaradi neznanja ali radi predsodkov prizadetih krogov prebivalstva, le malo bile upoštevane, a so zaradi splošnih narodno-gospodarskih koristi vendarle važne in potrebne.

ZAVAROVALNA MISEL NAPREDOUJE
To velja posebno za raana področja kmetijstva, in prvi vrsti pa za živinorejo in za gojitve visokovrednih kultur. V tem pogledu je delovanje Državnega zavarovalnega zavoda v slovenskem obalnem pasu od leta do leta bolj uspešno in zavarovalna misel je v krogih kmetijskega prebivalstva vedno bolj krepki. Ne samo združna in državna posestva, tudi zasebniki zara-

ZIVLJENJE V MILANU. Po podatkih, ki jih navaja Fr. Magri v listu »Corriere della Sera«, se je življenje v Milanu meseca julija nekoliko pocenilo, in sicer, ker so nazadovale cene nekaterih vrst sadja. Povprečno so se cene sadja znižale od 230 na 220 lir za kg. Cena breskev je na primer padla od 300 na 230 in sliv od 400 na 300, medtem ko so se ribe podražile od 750 na 900 lir. Stroški za prehrano tesarje v Milanu približno 80-krat dražje, in sicer 79,2-krat, medtem ko je bilo junija 79,98-krat dražje. Stroški za prehrano so bili izračunani za julij po tehle cenah; maslo 1100, ribe 900, jajca 33, sadje 220, zelenjava 100, vino 170. Zanimiva je primerjava današnjih cen s cenami lanskega leta: kruh je lani stal 140, letos 145; riž 170, letos 200; bel moka se je podražila od 150 na 160, mleko od 80 na 85, goveje meso od 1350 na 1400, ribe od 800 na 900, sadje od 200 na 230, vino od 140 na 170; poceni se je olivno olje od 1750 na 1670, jajca od 35 na 33, zelenjava od 130 na 100. Ostale cene so ostale neizpremenjene.

LOČENI ZAKONI V ITALIJI. »Oservatoro romano« navaja, da se v Italiji loči okoli 7750 zakonskih parov na leto. To število zajema vse prošnje za ločitve zakona, ki se povprečno predložijo na leto civilnim sodiščem, ne glede na to, ali so bile sprejete ali odbite. Takih prošnji je dodati število razveljavljenih zakonov (200), ki jih je priznalo cerkveno sodišče (Sacra Rota), nadalje 50 civilnih zakonov, ki so jih razveljavila civilna sodišča, in 1500 procesov zaradi opustitve skupnega življenja. To so samo uradno ugotovljen ločitve oziroma razveljavljenja zakonov, medtem ko je število dejansko razprtih zakonov mnogo višje. Domnevajo, da skuša samo 25% zakoncev, ki so živeli v skupnem zakonu, uradno urediti svoj položaj, medtem ko se jih ostalih 75% loči brez vsakega pravne

Resnične iz popotne torbe

»Kosta Racin« plove v pristanišče v Izoli. Neke Srbkinja uglela z ladje lepo urejeno kopalnice s parkom in gugalnicami za otroke na rtu ter se ob njej proti svojim sopotnikom, Srbom in Srbinjam: »Jojme, kako je to stajko!« »E, ljudi umejo da nešto stvore«, je pripomnil njen prijatelj.

Druga Srbkinja, ko zagleda z ladje Piran v vsej svoji barvitosti: »Kakve su to ciganske boje!« Obnovljena pročelja piranskih hiš nomenoma barvoja bolj kričavo in pestro, da bi mesto ohranilo svoj mediteranski značaj.

Italijanka, menda Tržačanka, razkazuje svoji tovarišici nove nasade pred »Kulturnim domom« v Portoraju, kjer se bijejo prve svetovne možganske sjele za šahovsko prvenstvo: »Poglej one cvetlice, a so lepe. Glej ono tratico, a je lepa in ono razklano figuro (Prometeja — delo kiparja Batića) in še tiste vodne curke (vodomet), kako se svetijo. Ma che bel... Kako lepo so to uredili. (Park pred Kulturnim domom so preuredili učenci arh. Ravnikarja, profesorja na ljubljanski uni-

Nemka stopi v dvorano »Kulturnega doma«, kjer igra dvajset šahovskih moštrov iz vsega sveta: »Herrliche!« (Prekrasno). Nisem mogel razumeti, kaj je pravzaprav občudovala. Šahiste, ki pravzaprav niso bili kot fantje ali moške izrednega. Morda dvorano? Morda pa jo je zadelo prav ta preprosto šahovstvo, njihove zunanosti in vsega prostora ter vedro ozračje, v katerem se vendar odigravajo velike razumske bitke.

Modri Jadrani me je prijetno pozivala na svojih mehkih valovih tam nekje ob piranskih obali, kjer se gnete na tisoče in tisoče domačin in tujih turistov. Nenadoma ugledam slikarja Miha Maleša, ko zmagoslavno reže s svojim orjaškim telesom morsko gladino. Srečanje me ni iznenadilo, ker je znano, da postaja Piran z Belim križem nekakšna letna rezidenca slovenskih umetnikov in razumnikov. Pozdravila sva se. Nato on v športskem žargonu: »Fina voda tudi za stare, kaj?« Mislim je seveda nena, jaz pa sem mu takoj vrnil, na žalost samo v mislih: »Daleč nisi niti ti za menoj!«

Preprosta tukja, menda iz Avstrije, se vrne z obhoda po Piranu v svojo družbo na obali: »Tam v oni gostilni stane kosilo 180 dinarjev, v tej 280, bolj naprej, kjer je tudi glasha in je bolj gosposko, okoli 540 dinarjev.« »Wird man sehens« (Bomo videli), je pripomnil nekakšen vodja manjše skupine. Tudi turisti torej ne »trošijo denarja javendan pri vsemu razpoloženju, ki prevzame človeka na potovanju.

Sloki Istran razlaga z ladje svojim tovarišem lepote Trsta, ko plove »Kosta Racin« proti pristanišču. Kaže s prstom zadrževajoče za jetične pod Obeliskom, tako visoki mosti so velike potniške ladje na pomorski postaji. »Ali morejvo biti visoke ladje za takšne mostove? Rajši živim sto let v Trstu kakor dvesto let tam (in Istri)«. Mussolinijeva gesla torej še danes živijo, sicer nekoliko in popačeni obliki; očitno polje še v zraku njegov duh. Duče je vlivljunaštvo letnijo učenecem z geslom: »Meglio vivere un giorno da leone che cento anni da pecora« (Bolje je živeti en dan kot lev kakor sto let kot ovca).

Na carinarnici tržaške pomorske postaje razkazuje Istranica cariniku blago v svojem kovčku in pripomi prodajalstvo: »Prinesla sem nekaj več mesa, ker imam v Trstu mnogo sorodnikov.« Carinik ugovarja in vname se huda jezicna bitka, kakršno zdržijo lahko samo ženske in cariniki. Zena se noče vdati, drugi potniki pa čakajo v vrsti. Carinik seveda končno popusti, toda vzklinke: »Benedetta mia, pet do šest zavojev mesa! Carinarnica vendar ni dolžna skrbeti za vaše sorodnike!« Vestno poslušal in zapisal avg. 1958

Lojze Berce

medjunarodni beogradski sajam

*
sajam tehnike
i tehničkih dostignuća
23 avgust — 2 septembar

koristite popust
od 50% na jugoslavenskim
železnicama i 25% popusta
na evropskim železnicama

izlazite i poslužite na
medjunarodnem beogradskom
sajmu - izlogu prema istoku
i prema zapadu

generalno zastupstvo za Italiju:
TECHNOLLOYD — Milano
Viale Caldara 25

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na trgu s kmetijskimi pridelki je zadnje dni nastopil zastoj zaradi odsotnosti prekupevalcev. Letne počitnice so zdaj pri kraju in trg se je zopet nekoliko razgibal. Žitna letina je zadovoljiva in cena mehki pšenici je nekoliko popustila (100 lir pri stotu). Popustila je tudi cena pšenični moki; kljub temu je povpraševanje še šibko. Na trgu z rižem vlada mrtvilo. Prekupevalci so previdni in povpraševanje upada. Cene domačega ovsa so krepke, jemu pa je cena popustila za 50 lir pri stotu. Povpraševanje po domači rži je neznan. Cena pšeničnim otrobotom se je dvignila za 100 lir pri stotu. Prav tako se je dvignila cena sena, čeprav je povpraševanje po krmi v ravnovesju s ponudbo. Posebne vrste krme pa gredo prido od rok.

Stročnicam so cene nekoliko popustile. Cena fižola so se znižale za 30 lir pri kg, cene boba pa za 50-100 lir pri stotu. Povpraševanje po semenskem olju je naraslo in cene so krepke. Cena oljnatemu olju rahlo narasla. Sadej je preplavilo trg, a cene niso postale. Razlog je v potrošnji sadja v letovisih, kjer ga mnogo uporabijo, in sicer predvsem grozdja, breskev, hrušk, in drugega sadja. — Cena paradiznikov meglji je nekoliko popustila. Prekupevalci čakajo nov pridelke, ki kaže, da bo obilen.

ZELENAJA IN SADIJE

MILAN. Cene za kg čiste teže na de-belo: suh česen 100-130, rdeča repica 48-60, korenje 25-40, sladko zelje 36-48, čebula 38-65, rožmarin in žajbelj 120-200, fižol vrste Vigevano 96-156, debel fižol Bobi 108-180, cikorijski 60-100, domača endivija 72-108, vrtna solata 84-144, melancane 24-40, krompir Benthine 30-37, Bellino okrogli 24-30, zelena paprika vrste Voghera 24-36, rumena paprika 48-72, paradizniki Riviera 24-42, navadni 18-26, peteršilj 48-66, zelena 48-66, bučice 48-72, buče 35-40 lir kg. Dinje 25-50, jabolka Champagne I. 96-136, hruške navadne 48-96, Coscia I. 108 do 156, II. 48-96, William I. 126-174, II. 60-108, breskve izbrane 204-240, I. 144-192, II. 60-120, melone 60-120, slive I. 96-180, II. 48-84, belo grozdje Primus I. 156-180, II. 120-144, Pansé 198-144, Zibibbo 120-144, pomaranči I. 216-300, limone I. 144-192, II. 108-132 lir kg.

ZITARICE

MACERATA. Cene za stot čiste teže f.c.o. odpramna postaja: mehka pšenica 80/81 lir 6400-6450, mercantile 78/79 6300 do 6350; moka iz mehke pšenice tipa 2 (za stot b.to teže) lir 7600-7900, tipa 1 8100-8300, tipa 0 8500-8800, tipa 00 9000 do 9300; otrobi iz trde pšenice tipa 0 lir 11.100-11.300, tipa 1 10.600-10.800, tipa 2 9600-9800. Riž I (za stot b.to teže f.c.o. kupčeva postaja) lir 17.500-18.500, II. 15.500 do 16.500, III. 13-14.500, Orignario II do 11.500, Corpetto 7300-7500, Mezzagrana 6900-7200, Risina 6600-6800, Granoverde 5200-5400. Hibridna koruza 4800-5000, činkvanti 5400-5000, uvožena koruza 4800-5000, jemen pridelek 1958 4600-4800, uvoženi jemen 4600-5000.

ZIVINA

PADOVA. (Cene za stot žive teže): Voli I. za zakol 29.000-31.000, II. 26 do 28.000, biki I. 26-28.000, II. 21-23.000, krave I. 32-34.000, II. 24-26.000, teleta I. 30-32.000, II. 24-26.000, mlada teleta I. 54-57.000, II. 49-51.000. Živina za vprego: volji 24-26.000, teleta stara od 6 do 12 mesecev 35-40.000, breje krave 120-150.000, krave mlekarice 100-120.000, pravnice navadne 120-150.000. Prašiči za roko 930-400 lir za kg žive teže. Konji za vprego I. 200-220, II. 110-130 tisoč lir glava, konji za zakol I. 250-260, II. 180-200 lir kg, zrebeta za zakol 210-230, mežgi za vprego I. 100-110, II. 60-70.000 lir glava; mežgi za zakol 280-330 lir kg, osli za vprego I. 90-100, II. 50-60.000 lir glava, za zakol I. 180-200, II. 170-180 lir kg, oslički za zakol 350-420; ovce I. 170-210 lir kg, jagmetja 260-290, mlada jagmetja 420-450, kozlički 480-500 lir za kg žive teže, 840-950 za kg mrtve teže.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. (Cene za kg): Žive domače kokoši 680-750, nizozemske žive 450 do 500, zaklane domače kokoši I. 600-640, II. 550-580, zmrzjene inozemske kokoši 500-560, zaklani golobi I. 750-800, II. 700, žive pure 560-580, zmrznjene uvožene pure 500-550, živi purani 560 do 580, zmrzjeni uvoženi purani 500-520, purani za rejo 750, žive race 400-440, zaklane race 550, gosi za rejo 600-1300 lir glava po teži; živi zajci 320-340, zaklani s kožo 420-450, brez kože 450-490, danski zmrzjeni zajci 500; sveža domača jajca I. 26-28 lir kos, navadna 23,5-24,5, sveža uvožena jajca 15,5 do 26,50 lir po teži.

VALUTE V MILANU

	2-7-58	21-8-58
Dinar (100)	90.—	95.—
Funt šter..	5900.—	5950.—
Napoleon	4600.—	4650.—
Dolar	624.—	623,95
Franc. fr.	138,25	139,75
Svicarski fr.	145,65	145,69
Funt šter. pap.	1747,50	1738,50
Avstrijski šil.	24.—	23,98
Zlato (gram)	708.—	710.—

BANKOVCI V CURIHU

ZDA (1 dol.)	4,28%
Anglija (1 funt šter.)	11,95
Francija (100 fr.)	0,93
Italija (100 lir)	0,68
Avstrija (100 šil.)	16,50
CSR (100 kron)	13,50
Nemčija (100 DM)	101,95
Belgija (100 fr.)	8,56
Nizozemska (100 fl.)	11,20
Švedska (100 kron)	82,00
Spanija (100 pezov)	8,00
Argentina (100 pezov)	9,60
Egipt (1 funt šter.)	8,65
Jugoslavija (100 din.)	0,59

VINO

PADOVA. Cene za blago na viru proizvodnje: rdeče furlansko vino 850 do 950, Merlot 850-870, Raboso 850-900, Clinton 820-870, belo vino Piave 800-850, Colli Euganei za stot lir 8500-9500, belo vino Soave 800-930, Valpolicella navadno 800-830, Valpolicella fino 820-860, Barbera 11-12.500 lir hl, Dolcetto 11-12.500, Nebiolo iz Albe 15-16.000, navadno rdeče vino 10-11 stop. 9000-9500, Barolo 24-26.000, Barbaresco 23-25.000, Chianti pridelek 1957 870-890 lir stop, rdeče vino iz okolice Siene 11-12 stop. 850-870, belo vino iz okolice Siene 11 stop. 850 do 870 lir.

OLJE

SIENA. Olivno olje najbolje vrste za največ 1,20% kisline 550-560 lir kg, za največ 2,50% 520-530, za največ 4% 480 do 500; rettificirano »A« 47-49.000 lir za stot čiste teže, rettificirano »B« 43.500 do 44.000; semensko olje mešano 35-35.500, olje iz zemeljskih lešnikov 37-37.500 lir.

SVILA

TREVISO. Surova svila 20/22 grande exquis 92%: bela 7250-7300 lir kg, rumena 7300-7400; surova svila 20/22 exquis 90%: bela 7125-7175, rumena 7175 do 7250; surova svila 20/22 extra: bela 6950-7000, rumena 7000-7100; Strusa 1750.

GUMI

MILANO (cene za blago pripravljeno v skladišču): RSS 1 428 lir kg, RSS 3 390, RSS 5 354, Air-dried 444, Blanket C 330, Flat Bark 276, Skim Blanket 310, Thick Crepe 1A 476, Thin Crepe 1B 470, Yellow 1 428, White Thin Crepe Cuttings 475, Sole Crepe Cuttings 468.

KONSERVE

Cene za kg od grosista do prodajalca na drobno: dvakrat koncentrirana paradiznikova mezza v skatlah po 5 do 10 kg 155-165 lir, v skatlah po ½ kg 175-185, trikrat koncentrirana v skatlah po 5 do 10 kg 170-180, v skatlah po ½ kg 190-200; trikrat koncentrirana v tubah, pridelek 1958 50-60 lir tuba; olupljen paradiznik v skatlah po 1200 gr 100-110 lir skatla, v skatlah po 500 gr 50-65 lir skatla; grah v skatlah po ½ kg 180-200, fižol v skatlah po ½ kg 200 do 220, gobe v kislu 1650-1700, čebulice v kislu 200-245, marmelada boljše vrste v skatlah po 5-10 kg 220-240, v skatlah po ½ kg 240-280, marmelada iz sliv in jabolk v čebrih 170-180, v skatlah po 5 kg 180-190 lir.

MLEČNI IZDELKI

MILAN. (Cene za kg f.c.o skladišče). Sir vrste grana pridelek 1956 840-880 lir, pridelek 1957 700-750, grana od 30 do 60 dni izven soli 540-570, sbrinz mesec dni star 500-540, tri mesece star 600 do 640, emmenthal 460-470 izven peči, 500-520 tri mesece star; provolone mesec dni star 490-510, tri mesece star 550 do 570, gorgonzola star najmanj osem dni 290-300, zrel 450-470, italic osem dni star 380-400, zrel 420-430, taleggio in quartiolo osem dni star 310-320, zrel 400-410, crescenza 300-370. Maslo iz smetane 700, drugod v Lombardiji 740, fino maslo 880 lir.

KAVA

GENOVA. (Java): Robusta Wt Sinkers Excluded 360 holandskih florintov za 100 kg čiste teže cif Genova proti takojšnjemu vkrcaju. (Kenya): tipa A 480 šilingov, tip B 467,6 šil., tip C 460 šil. za 50 kg čiste teže cif Genova proti vkrcaju v avgustu-septembru. (Honduras): navadna kava tipa Adria 48,50 dol. za 50 kg čiste teže proti takojšnjemu vkrcaju. (Salvador): navadna Superior Margot 57,35 dolarja, Superior Large bean Florida 58,35 dol. za 50 kg čiste teže cif Genova proti takojšnjemu vkrcaju. (Singapur): A.P. Special 315 šil. 6 p., A.P.1 297 šil., A.P.2 20-25% 256 šil., A.P.3 45-50% 240 šil., E.K. Special 307 šil., E.K.1 3-5% 276 šil., E.K.3 10-12% 273, E.K.3 12-15% 280, E.K.3 20-25% 256 za cwt čiste teže cif Genova proti vkrcaju konec avgusta ali v prvi polovici septembra.

POPOR

GENOVA. Beli paper Sarawak 285 šilingov, črni Sarawak 177 šil. 6 penjtev za cwt.

LES

BELLUNO. Cene na viru proizvodnje za deske 4 m dolge, 20-60 mm debele: smrekovina I. 52-57.000, II. 46 do 50.000, III. 41.500-45.000, tombant 32.500 do 37.500, tramovi »susu Codore« 4 do 7 metrov dolgi 16-18.500, »susu Trieste« 16.500-19.000, hlodi 18-26.000, les za papir 6500-9500, macesni I. 55-59.000, II. 49-52.000, III. 44-46.500, hlodi 19-24.000, borovi hlodi 12-15.000 lir kub m, bukovina I. 43-46.000, tombant 26-28.000, orehovina I. 54-60.000, tombant 42.500 do 50.000 lir za kub m, hlodi 2000-3000 lir stot.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	23.7	6.8	21.8
Pšenica (stot. dol. za bušel)	188 ³ / ₈	184 ⁷ / ₈	182 ⁷ / ₈
Koruza (stot. dol. za bušel)	129 ¹ / ₂	127 ³ / ₈	126 ¹ / ₈
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	26.50	26.50	26.50
Cin (stot. dol. za funt)	98.25	98.75	94.75
Svinec (stot. dol. za funt)	11.—	11.—	10.75
Cink (stot. dol. za funt)	10.—	10.—	11.25
Aluminij (stot. dol. za funt)	26.10	26.80	26.80
Nikelj (stot. dol. za funt)	74.—	74.—	74.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	36.50	36.40	36.35
Živo srebro (dol. za steklenico)	228.—	237.—	244.—
Kava (stot. dol. za funt Santos 4)	48.—	47.25	47.93
LONDON			
Baker (funt. šter. za d. tono)	203 ³ / ₄	208 ¹ / ₂	207 ³ / ₄
Cin (funt šter. za d. tono)	734 ¹ / ₂	731 ¹ / ₂	730 ¹ / ₂
Cink (funt šter. za d. tono)	64 ³ / ₄	64 ³ / ₄	62 ³ / ₄
Svinec (funt šter. za d. tono)	73.—	73 ³ / ₄	69 ³ / ₄
SANTOS			
Kava Santos D (kruzejrov za 10 kg)	537.40	524.90	525.—

V prejšnjem tednu so cene surovina na mednarodnih trgih splošno popustile. To velja zlasti glede žitaric, medtem ko se cena kavčuku drži. Pri elektrolitičnem bakru je nastopilo močno nihanje.

ZITARICE

Cene žitaric vseh vrst so prejšnji teden popustile; padla je zlasti cena koruze, in sicer za 3/4 stot. dolarja pri bušlu. Letošnji pridelek pšenice v Ameriki bo rekorden. Dosegel bo 1,42 milijarde bušlov, medtem ko je lansko leto znašal samo 947 milijonov bušlov. Če so ta predvidevanja točna, bo v Ameriki v sezoni 1958-59 na razpolago nov prebitek 850 milijonov bušlov. Poleg tega bo na razpolago še 900 milijonov bušlov od lanskega leta. V Kanadi pričakujejo pridelek 325 do 350 milijonov bušlov, medtem ko so lani pridelali 373 milijonov bušlov.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Na ameriškem trgu je sladkor za malenkost popustil. Po cenitvi angleških strokovnjakov je na svetovnem trgu na razpolago še 425.000 ton sladkorja za kritje svetovne potrebe. To bo do konca tega leta čisto dovolj. Cena kavi se v New Yorku ni povsem utrdila. Zabeležili so drugačen razvoj pri raznih vrstah. Negotovost spravljajo v zvezo s pričakovanjem objave podatkov o svetovnem položaju, ki so jih zbrali na zasedanju študijske skupine v Washingtonu. V pogodbi »B« je kava konec tedna notirala v New Yorku 46,75 stotinke dol. za funt. Cena kakava je nazadovala za 0,87-1,40 stotinke dolarja pri funtu. Accra stane v New Yorku 47,04 stot. dol. za funt.

VLAKNA

V New Yorku so bile terminske cene bombaža za 0,59-1,4 stot. dolarja za funt nižje. Bombaž je konec prejšnjega tedna notiral 36,40 stot. dolarja za funt. Dne 25. avgusta se začnejo jesenske dražbe volne v Avstraliji. Kakšno bo povpraševanje po volni ni gotovo, pač pa bo ponudba šibkejša, ker je letošnja proizvodnja za okoli 3% manjša.

KAVČUK

Kavčuk je proti koncu prejšnjega tedna notiral v terminski kupnji okoli 45 stot. višje, v Londonu pa okoli 1/2 penija pri funtu. Cena je najprej poskočila na londonski borzi, tej so takoj sledile ameriške borze.

KOVINE

Elektrolitičen baker je v New Yorku ves teden popuščal. Povpraševanje po bakru proti takojšnji izročitvi je bilo stalno, medtem ko so bile termin-

ske kupitje slabe. Nekako vzporedno s ceno elektrolitičnega bakra se je gibala tudi cena cina. V Londonu je cena bakru prvotno popuščala, proti koncu pa se je zopet utrdila. Ta pojav spravljajo v zvezo z napovedano sprostitvijo izvoza v vzhodne države. Svinec je v New Yorku popustil za 1/4 ter je notiral 10,75 stot. dolarja za funt.

Cene barvastih kovin na zahodnonemškem trgu 15. avg. v markah za 100 kg: cin, Duisburg 882-890; svinec, osnova New York 101,73, osnova London 80,35-80,64; cink East St. Louis 92-46, London 73,44 do 73,72; elektrolitičen baker za prevodnike 257,50-260,50, svinec v kablilih 86-87, aluminij za prevodnike 232-235 DM za 100 kg.

BRAZILSKI KAKAO ZA SOVJETSKI PETROLEJ

Cena kakava se je v Braziliji utrdila v zvezi z razširjenjem vesti, da je Sovjetska zveza kupila v Braziliji 80 tisoč vreč kakava, ki ga bo plačala z izvozom 150.000 do 200.000 ton surovega mineralnega olja.

CIN IN SOVJETSKA ZVEZA

Združenje kitajskih rudarjev v Malaji obtožuje Sovjetsko zvezo, da je kriva v veliki meri krize, ki nastaja v Malaji zaradi skrčenja izvoza cina v tujino. Predsednik omenjenega združenja Cong-Pun očita Sovjetski zvezi, da neče pristopiti k mednarodnemu sporazumu o cinu. Svet držav, ki so sprejele ta sporazum, se sestane v Londonu 14. oktobra. Sovjetska zveza je sporočila, da je pripravljena odposlati v London svojega opazovalca, ki bo sledil sestanku, vendar neobvezno. Omenjeno malajsko združenje očita sovjetski politiki, da ustvarja negotovost na trgu s cinom, ker neče pristopiti k sporazumu. Izvoz cina iz Malaje je v prvi polovici avgusta znašal 1867 ton ter je bil za 22,5% večji kakor v prvi polovici julija; v avgustu je torej nastopilo precejšnje izboljšanje.

NEMCI NE VEDO KAM S PREMOGOM

Ze proti koncu julija so se pričele zaloge v zahodnonemških premogovnikih naglo kopičiti, ker niso mogle upravne pravočasno prodati izkopanelega premoga. Skladišča premogovnikov v Porurju zmorejo kvečjemu 12 milijonov ton, do 11. avgusta pa se je v njih nabralo že 9,018.416 ton premoga. Nekateri kupci so pustili 882.766 ton premoga v zalohah, čeprav so premog že kupili. Zaradi kopičenja blaga so bili nekateri premogovniki prisiljeni začasno odpravdati delo rudarjem v 43 rovih. V času, ko so ti rudarji počivali, bi lahko izkopali 152.000 ton premoga. Tudi na Angleškem ostaja mnogo premoga neprodanega.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Jetična živina naj gre iz hleva — Državno pomoč je treba zvišati

Vprašanje izločanja bolnih živali iz črede postaja iz dneva v dan bolj pereča. Nič ne pomaga izbiranje pasemskega goveda in vpis v rodovniški knjigo, prav tako je brezpredmeten vsak trud s kontrolno molžo, če ne ustvarimo pogojev za vzrejo zdrave živine v zdravem okolju. Cim smo ugotovili v hlevu bolno žival, jo moramo izločiti, da se ne bo širila okužba na zdrave živali in na zdrave hleve.

Po uradnih podatkih je približno 10% naše živine okužene. Iz razgovorov s strokovnjaki dobivš vtis, da je ta odstotek še višji. V nekaterih hlevih je baje okužba 100%, in to predstavlja žarišče za nadaljnje okužbe. Značilno je, da prav uvožene krave, ki naj bi predstavljale osnovo za izboljšanje pasemskih in proizvodnih lastnosti, so večinoma okužene. Veterinarji, ki je sodelovali pri nakupu živali izven našega področja, je izjavil, da kupljene krave niso bile tuberkolizirane. Pregled je bil baje izvršen le glede na zunanje pasemske lastnosti ne glede na zdravstveno stanje goveda. Ta izjava nas je seveda zelo presenetila. Če je zadeva res tako potekala, kot nam je bilo rečeno, meče to dejstvo zelo slabo luč na komisijo, ki je kupovala plemensko živino za naše področje.

Ne smemo pozabiti, da so življenjski pogoji na našem Krasu zelo slabi. Zato terjajo zdravo in odporno živino. Nič nas ne bi čudilo, če bi zdrave krave zbolele zaradi slabe prehrane in visokih proizvodnih sposobnosti. Visoka proizvodnost ob slabem krmiljenju nujno vodi do splošne oslavitve organizma in do okužbe. K temu se še pridružijo neustrezni hlevi. Če se to dogaja z zdravno živino, si lahko mislimo, kaj se godi z bolno živino, ko pride v takšne težke razmere.

Mislimo, da bi ob nakupu živine komisija morala zahtevati zdravniško izpričevalo ali pa zdravniški pregled, ki bi pokazal, da živali niso okužene z jetiko ali s klicami Bangove bolezni. Nič nam ne pomaga niti morebitna karantena s katero se žival sicer zaščiti, toda bolne krave vendar ne moremo vrniti prodajalcu. V bodoče bi bilo treba zahtevati večjo vestnost pri nakupu živali.

DRŽAVNI PRISPEVEK

Ne bo odveč, če izpogovorimo nekaj besed tudi o državnem prispevku o katerem je bilo že govora. Država je prispevala dva milijona lir za izločitev bolne živine. Vsak kmet, ki odstrani bolno žival, bo prejel od države odškodnino, ki znaša 30% nakupne cene živali; ta prispevek nikakor ne more preseči 60.000 lir. Država je s tem sicer pokazala dobro vo-

ljo, toda njen prispevek je prazen, ako hočemo v resnici izločiti bolno živino in nabaviti zdravo.

Vsi vemo, da je cena plemenske živine mnogo višja kot cena klavne. Če bi kmet hotel kupiti kravo izven našega področja, bi moral plačati zanjo 200 do 250 tisoč lir. Ze 30% te vsote presega najvišji prispevek. S tem je skoraj nemogoče, da bi si kmet nabavil donosno žival. Nujno bi se moral omejiti na nakup mladih živali. Te živali pa so zelo občutljive, ker so še v razvojni dobi. Nevarnost ponovne okužbe bi tako ne bila odstranjena in naša živinoreja bi zašla v slepo ulico. Z državnim prispevkom bi u-tegnili izločiti komaj 30-40, največ 50 bolnih krav. Na podlagi uradnih podatkov lahko ugotovimo, da je na našem področju vsaj 400 bolnih živali. Po dosedanji poti bi u-tegnili izločiti vse bolne živali v približno desetih letih! Za vso to dobo bi se ob jetičnih krahah lahko okužile še zdrave.

Iz vsega tega sledi, da bi država morala povišati svoj prispevek in da bi novo živino pri nakupu in pred uvozom živali na naše področje morali natančno pregledati. Nadalje bi bilo treba razširiti veterinarsko kontrolo hlevov in dati veterinarjem na razpolago večje količine cepiva.

Zavedati se moramo, da predstavljajo živinoreja temeljni kamen kmetijske proizvodnje, da daje dohodke velikemu številu ljudi našega podeželja in mesta. Ne pozabimo, da polovičarskim ukrepom lahko sledi le polovičarski uspehi.

Kmet in vrtnar konec avgusta

Na njivi: Preorjemo zemljo in jo izpostavimo učinku sonca, ki nam zemljo ogreje in pozivi. Ne smemo odstraniti metlice s koruze, dokler ne pomurajo, razen, če so rastline slabo razvite in krhke. S tem preprečimo oploditev storžev s cvetnim prahom. Sedaj je tudi čas, da preorjemo deteješice.

V vinogradu: Zatirajmo razne žuželke s pripravki DDT ali z drugimi enakovrednimi sredstvi. S tem se lahko rešimo osje nadloge, ki nam dela škodo na dozorevajočih grozdih. Lahko odstranimo nekaj listov, da gradje izpostavimo sončnim žarkom. Trtne mladike vrščikamo. S tem bomo dosegli popolnejše zorenje lesa.

V sadovnjaku: Pri breskvah izvršimo zeleno rez. Pri tem odstranimo veje, ki so že rodile in redčimo krono, da bo odprta sončnim žarkom. Če izvršimo to delo po bratvi plovod bo les pravilno dozrel. Pri ostalem sadnem drevu odstranimo vodne poganjke in

PRIZNANA GOSTILNA
FURLAN
 REPENTABOR
 TEL. 21-360
 Domača kuhinja in pristna vina - Cene ugodne.
 Skrbna in vestna postrežba

AVTOPREVOZ
Cunja Rihard
 TRST - Strada del Friuli 289, telefon 35-379
 Osebnih in tovarnih prevozov za tu- in inozemstvo - Konkurenčne cene

Invest - import
SOCIETÀ DI IMPORTAZIONE ED ESPORTAZIONE DI ATTREZZATURE
 BEOGRAD, TERAZIJE 5
 P.O.B. 680; Tel. 32-971, 33-438; Telex: 01-150; Teleg.: Investimport - Beograd
 ESPORTA: Conduttori e cavi isolati a carta, gomma e polivinile - Attrezzature ed impianti elettrici - Carri ferroviari - Imbarcazioni ed attrezzature navali - Macchine utensili - Macchine per la lavorazione di metalli, legno, ecc. - Motori Diesel - Pompe - Complete attrezzature industriali - Ponti - Costruzioni in acciaio - Impianti portuali - Cavi, impianti sanitari, ecc.
 IMPORTA: Impianti industriali ed energetici per tutte le attività.

JUGOLINIJA
RIJEKA - Jugoslavija
 Poštanski pretinac 379; Telex 02526; Telefoni 26-51, 26-52, 26-53, 27-02
 Održava osam teretno - putničkih linija iz jadranskih luka za: SJEVERNU AFRIKU, SJEVERNU EVROPU, SPANJOLSKU, SJEDINJENE DRZAVE AMERIKE, JUZNU AMERIKU, BLISKI ISTOK, PERZIJSKI ZALJEV, SREDNJI ISTOK, DALEKI ISTOK, te za SJEVERNU KINU I JAPAN.
 Prihvaćamo terete, s izravnom teretnicom, za i iz skandinavskih luka, s prekrcajem u Hamburgu. Za luke Chicaga, Halifaxa, Toronta, Montreala i drugih, u ovom području, obavljamo prekrcaj u Rotterdamu. Za luke u Zapadnoj Africi vršimo pretpor u Antwerpenu, a za luke Južne Koreje u Moji.
Naš zastupnik u Trstu je: »NORD ADRIA« - V. Bortoluzzi, P.zza Duca degli Abruzzi 1, Tel. 37-613, 29-829.

FERT
 Prvorazredno poduzeće specijalizovano za industrijske dobave
 Trst
 ul. Rossini 16
 tel. 24187
 DOBAVLJAMO: industrijske strojeve, alatne strojeve, alat za obradu metala (diamantni alat, burgije, Fellow noževi, noževi za brijanje, svrdla, narezna svrdla itd.), Diesel motore, električne motore za istosmjernu struju.
 Posjetite nas na ZAGREBACKOM VELESAJMU u italijanskom paviljonu.

„Gondrand“
 TRST - TRIESTE, VIA CARDUCCI 10
 Telefon: 37-157
 Telegrami: GONDRA - TRIESTE
PODJETJE S POPOLNO USTREZAJUĆO OPREMO ZA PREVOZ GOVEJE ŽIVINE, KONJ, PERUTNINE, MESA IN JAJO
 Lavina obmejna postaja na Proseku (Gondrand Prosecco) s hlevi za počitek živih živali

FRATELLI
Nascimben
 TRST - Ul. Coroneo 39 - Tel. 24 955
UVOZ - IZVOZ
 ELEKTRIČNE KUĆANSKE SPRAVE
 AUTOMOBILSKI DOKNADNI DIJELOVI

Adriaimpex
 Telef. 38720 29135
 TRIESTE, via Geppa 9

LJUBLJANA
 Titova 19, tel. 21-053
IZVAŽA IN UVAŽA:
 mehak rezan les, trd rezan les, gozdne asortimente, finalne izdelke in izdelke domače obrti ter pluto in plutne proizvode

Največja svetovna proizvodnja motoskuterjev
 ORIGINALNI NADOMESTNI DELI PIAGGIO

 125 cc. ZA DELO
 150 cc. ZA TURIZEM
 180 cc. ZA SPORT
 Posebni popusti za izvoz v Jugoslavijo. Zahtevajte ponudbe in prospekte pri agenciji: ekskluzivni zastopnik "PIAGGIO"
 Tvrčka RODOLFO ROETL TRST
 UL. S. FRANCESCO 46, TEL. 28940

jadran
 IMPORT - EXPORT
 IZVOZ IN UVOZ VSEH ARTIKLOV PO GORIŠKEM IN TRŽAŠKEM SPORAZUMU
 sožana, telef. 4, 62, 66

UVOZ - IZVOZ
 drveca kurjavo in premoga
VREMEC R.
 Općine - Narodna 78
 Telef. 21-306
 Prispele so nove pošiljke drve Cene ugodne!

IZVOZNO IN UVOZNO PODJETJE
TVRDKA
E. Bon
 TRST - TRIESTE
 ULICA ROMA 20
 TELEFON 35-108

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
A. POŽAR
 TRST - ULICA MORERI ŠT. 7
 Tel. 28-373
 Prevozujemo vsakovrstne prevoze za tu in inozemstvo. - Postrežba hitra. Cene ugodne

Zaloga prvovrstnih briških, vipavskih in domačih vin
BRIC IVAN
 Gorica - Ul. Croce 4
 Telefon pisarna 34-97
 .. dom 20-78

G. M. COLOMBI & FIGLIO
UVOZ - IZVOZ
PLUTOVINE in IZDELKOV
 Trst, Porto Industriale - Zaule
 TEL. 99-182
 Tigr. COLINTER - TRIESTE

AUTOMOTOR
 IMPORT - EXPORT
 PREDSTAVNIŠTVO za nadomestne dele italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov ter nadomestnih delov za DIESEL motore, pumpe, injektorje ter traktorje
 TRIESTE-TRST, Via Udine 15
 TELEFON 30-157 - 30-198

METALMINERARIA
 TRST - Ul. Trento 15, III. nad.
 Telefon 23-049
 Telegrami: METMIN
UVOZ - IZVOZ
PREDSTAVNIŠTVA
 IZVAŽA: abrazivni material, umjetne smole, stroje za solane kamenolome i ostalu industriju, stakleno predivo itd.
 UVAŽA: kvareni pjesak, blokove mramora, lomljenac i ostale minerale.

I. E. L. M. A. T. IMPORT - EXPORT
 Trst-Trieste - Via F. Filzi 23
 Tel. 29-970 Teleg. IELMAT-Trieste

Impexport
 TRST, Ulica Cicerone 8 - Telefon 38-136 37-725
 Telegram IMPEXPORT - TRIESTE
UVAŽA: VSAKOVRSNEN LES, DRVA ZA KURJAVO, GRADBENI MATERIAL.
IZVAŽA: TEKSTIL, KOLONIALNO BLAGO IN RAZNOVRSTNE STROJE
 Operira po tržaškem in goriškem sporazumu
 Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga
 Sedež v Trstu, Ul. Foscolo 1
 Podružnice: Trst, Ul. Flavija 23
 Milje, Ul. Roma 1
 Nudimo Vam vse potrebščine za vinogradništvo, poljedelstvo in živinorejo!

TRGOVINA MOTORJEV IN NADOMESTNIH DELOV
Moschion & Frisori
 TRST - Ul. VALDIRIVO 36 - Tel. 23-475
 Zastopstvo: **MOTO GILERA** MOTOM ITALIANA
 NADOMESTNI DELI ZA VSA MOTORNNA KOLESA, MOTOSKUTERJE IN
 TRICKLE - VSE PRITIKLINE ZA AVTOMOBILE IN MOTORJE.

Jožef Kerševani
 TRST, Ulica Coroneo 45
 GORICA, Corso Italia 24 - Tel. 26-43
IMPORT izvozi razni biciklistički material, bicikle, bicikli motore, sve vrste guma za bicikle, motore i automobile, radioaparate, šivače mašine i razne druge predmete za široku potrošnju.
EXPORT

„Rudnik“
 Beograd - Bulevar Revolucije 44
 Poštanski fah 459 - Telefoni: Centrala 33-402, 33-403, 33-404; Direktor: 30-969; Zam. direktora: 30-954; Komerc. direktor: 30-969; Poslovnica finalnih proizvodov: 31-060 - Telegram: RUDNIKDRVO. Pretstavništva u inostranstvu: London, Zürich, Alexandria - Pretstavništva u zemlji: Rijeka, Brajdica 17, pošt. fah 87, tel. 27-75, telegram: Rudnikdrvo; Smederevo.
IZVOZI: rezanu gradu lišćara i četina, celulozo i ogrevno drvo, šumski i retortni ugalj, dužicu, željezničke pragove, trsku i ostale šumske proizvode. Furnir i šperploče, nameštaj, drvnu galanteriju, građevinsku stolariju, parket, burad, sandučne delove, korparsko-pletarske proizvode itd.
UVOZI: drvo i proizvode od drveta.
POSREDUJE: u svim izvozno-uvoznim poslovima drvene struke.
AGENTI U INOSTRANSTVU: Argentina, Austrija, Belgija, Engleska, Egipt, Finska, Francuska, Severna Afrika, Grčka, Italija, Holandija, Južna Amerika, Liban, Nemačka, SAD, Sirija itd.

UFFICIO RAPPRESENTANZE COMMERCIALI
ADAMIČ
 TRST, Ul. S. Lazzaro 23 - Telef. 31-996, 28-449
 Vam nudi sledeće proizvode:
 distributorje za olje in silose za kavo stroje za praženje kave mlince za kavo, mikserje stroje za ekspresno kavo računске stroje, automat. blagajne bencinske pumpe posode iz polietilena avtomatične tehnične ribiške mreže „FORBON“ glutaminat za pripravo kondensirane juhe gume in mehanične igrače

ŽELEZARNA JESENICE
JESENICE NA GORENJSKEM
 Produciamo per l'industria meccanica:
NASTRO D'ACCIAIO LAMINATO E TRAFILATO - LAMIÈRE DI VARI SPESSORI NASTRI D'ACCIAIO LAMINATI A FREDDO - FILI D'ACCIAIO TRAFILATO TUBI SALDATI - ELETTRODI-SEMILAVORATI PER ULTERIORI ELABORAZIONI
 DI TUTTE LE QUALITÀ:
ATTREZZI IN ACCIAIO SECONDO LE VIGENTI NORME DIN PER COSTRUZIONI E PER L'INDUSTRIA MECCANICA - ATTREZZI IN ACCIAIO PER LA LAVORAZIONE A MANO E MECCANICA DEL LEGNO, METALLI ED ALTRI MATERIALI - SPECIALI QUALITÀ DI ACCIAIO PER PRODUZIONI PARTICOLARI
 PER INFORMAZIONI DETTAGLIATE CIRCA LE QUALITÀ, LA LAVORAZIONE TERMICA, DIMENSIONI E CONSEGNE DELLE DIVERSE QUALITÀ DI ACCIAIO
chiedete il catalogo della produzione
Železarna Jesenice

Ob svojem prihodu v Trst ali Milan obiščite naše
MAGAZINE ANGLEŠKEGA BLAGA IN KONFEKCIJE
 Trst, Ul. S. Nicolò 22 - Telef. 31-138
 Bogata izbira pristnih angleških in domačih tkanin
 Milan, Piazza IV Novembre, 4 (Angolo via Sarmantini - Stazione Centrale - Pri glavni železniški postaji v Milanu) - Tel. 680-682